

Zpráva o životním prostředí v Olomouckém kraji

Zpracovala

CENIA, česká informační agentura životního prostředí

Celková redakce

T. Ponocná a L. Hejná

Autoři

J. Kratina, V. Luka, J. Mertl, H. Pernicová, J. Pokorný, T. Ponocná, M. Rollerová, V. Vlčková

Mapové výstupy

Mapový podklad vytvořen na základě dat ArcČR 500 v. 3.0. Tematický obsah vytvořen z dat poskytnutých institucemi uvedenými jako zdroj u jednotlivých map.

Autoři: L. Rejentová, Z. Stein

Fotografie na straně 6

Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci

Zdroj: Fotobanka Olomouckého kraje

Autorizovaná verze

© Ministerstvo životního prostředí, Praha

ISBN 978-80-87770-17-7

Kontakt

CENIA, česká informační agentura životního prostředí

Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

tel.: +420 267 125 340

info@cenia.cz, <http://www.cenia.cz>

Sazba a úprava

Daniela Řeháková

Obsah

Úvod	4
Data a jejich dostupnost	5
1 Charakteristika kraje	6
2 Ovzduší	10
2.1 Emisní situace	11
2.2 Kvalita ovzduší	12
3 Voda	14
3.1 Jakost vody	15
3.2 Vodní hospodářství	17
4 Příroda	19
4.1 Územní a druhová ochrana přírody	20
4.2 Natura 2000	21
5 Lesy	22
5.1 Druhová a věková skladba lesů	23
6 Půda a krajina	24
6.1 Využití území	25
7 Zemědělství	27
7.1 Ekologické zemědělství	28
8 Průmysl a energetika	29
8.1 Těžba surovin	30
8.2 Průmysl	31
8.3 Spotřeba elektrické energie	33
8.4 Vytápění domácností	34
9 Doprava	36
9.1 Emise z dopravy	37
9.2 Hluková zátěž obyvatelstva	39
10 Odpady	40
10.1 Produkce odpadů	41
Další informace k aktivitám a problémům řešeným v rámci kraje v oblasti životního prostředí	42
Seznam zkratk	46

Zprávy o životním prostředí v krajích ČR jsou počínaje rokem 2015 (tedy počínaje Zprávami o životním prostředí v krajích ČR za rok 2014) každoročně zpracovávány na základě zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Zprávy o životním prostředí v krajích ČR se zabývají charakteristikou stavu a vývoje životního prostředí v jednotlivých krajích ČR, aktuálními problémy a aktivitami v jednotlivých krajích ČR. Představují významný podklad informací pro politické činitele, odborné pracovníky státní a veřejné správy, i pro širokou veřejnost na národní a regionální úrovni.

Zpracováním těchto zpráv je pověřena CENIA, česká informační agentura životního prostředí. Zprávy jsou zveřejněny v elektronické podobě (<http://www.cenia.cz>, <http://www.mzp.cz>) a jsou rovněž distribuovány na USB nosičích spolu se Zprávou o životním prostředí ČR 2015 a Statistickou ročenkou životního prostředí ČR 2015.

Data a jejich dostupnost

Zprávy o životním prostředí v krajích ČR jsou zpracovány na základě resortních a mimoresortních dat dostupných pro daný rok hodnocení.

Vzhledem k systému získávání a zpracování dat nejsou některá data pro indikátory dostupná v době uzávěrky těchto zpráv.

Využití území bylo vyhodnoceno dle souhrnných dat katastru nemovitostí, veřejného registru půdy LPIS a databáze CORINE Land Cover vytvořené pomocí metod dálkového průzkumu Země. Metodika pořizování dat z těchto tří zdrojů se liší, a proto výsledky nejsou zcela srovnatelné, dohromady ovšem poskytují komplexní a navzájem se doplňující informaci. Katastr nemovitostí představuje evidenční stav parcel, veřejný registr půdy LPIS stav zemědělské půdy, na kterou jsou žádány dotace, a databáze CORINE Land Cover představuje krajinný pokryv, avšak s tím omezením, že minimální velikost mapovací jednotky 25 ha může v důsledku generalizace poněkud zkreslit podíly jednotlivých kategorií.

Průmysl – IPPC – Zařízení, která spadají do režimu IPPC (Integrovaná prevence a omezování znečištění, z angl. Integrated Pollution Prevention and Control) jsou velké průmyslové a zemědělské podniky, výrobci potravin a krmiv, provozovatelé skládek, spaloven atd., které jsou definovány v Příloze č. 1 zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci. Pro provoz těchto zařízení je nutné integrované povolení. Integrované povolení je rozhodnutí, kterým se stanoví podmínky k provozu zařízení. Vydává se namísto rozhodnutí, stanovisek, vyjádření a souhlasů vydávaných podle zvláštních právních předpisů v oblasti ochrany životního prostředí a ochrany veřejného zdraví a v oblasti zemědělství, pokud to tyto předpisy umožňují. Integrovaná povolení reagují na aktuální situaci v zařízeních, proto jsou průběžně vydávána nová, jiná se mění, či zanikají. Data týkající se IPPC v těchto zprávách jsou aktuální k 16. 11. 2015.

Emise z dopravy – Data celkových emisí z dopravy, ze kterých je stanoven podíl dopravy na emisní bilanci, nezahrnují emise z nedopravních mobilních zařízení, které jsou však součástí kategorie zdrojů REZZO 4 sledované v rámci celkové emisní bilance zveřejňované ČHMÚ.

Hluková zátěž obyvatelstva – Data k hlukové zátěži byla pořízena v rámci 2. kola Strategického hlukového mapování, které se provádí dle požadavků směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí, kdy je ČR jako členský stát EU povinna pořizovat Strategické hlukové mapy a navazující akční plány. Strategické hlukové mapy se pořizují v pravidelných pětiletých cyklech nebo i dříve, dojde-li k podstatnému vývoji hlukové situace v posuzovaném území. SHM se pořizují pro hluk v okolí stanovených hlavních pozemních komunikací, hlavních železničních tratí, hlavních letišť a v aglomeracích. Podrobné výsledky Strategického hlukového mapování jsou dostupné v mapové aplikaci na stránkách <http://www.mzcr.cz/hlukovemapy/> v rubrice Přehled kol SHM/Kolo 2012.

Odpady – Zdrojem dat je Informační systém odpadového hospodářství MŽP (ISOH). Zpracovatelem dat je CENIA. Pro výpočet indikátorů na obyvatele byl použit střední stav obyvatelstva ČR dle ČSÚ.

1

Charakteristika kraje

1 | Charakteristika kraje

Olomoucký kraj se nachází ve východní části ČR (Obr. 1.1) a je velmi rozmanitým regionem, jehož přírodní podmínky a z nich vycházející hospodářské možnosti utvářejí stav životního prostředí kraje.

Severní část kraje je tvořena Rychlebskými horami (Jesenická oblast), na které navazuje Vidnavská nížina a Žulovská pahorkatina (oblast Krkonoško-jesenické podhůří). Směrem k jihu se rozprostírá Zlatohorská vrchovina, Hrubý Jeseník, Králický Sněžník, Hanušovická vrchovina, Mohelnická brázda a Zábřežská vrchovina (Jesenická oblast). Na západ kraje svým východním výběžkem zasahuje také Kladská kotlina a Podorlická pahorkatina (z Orlické oblasti). V jižní části kraje se nachází Hornomoravský úval, Moravská brána a částečně také Vyškovská brána (oblast Západní Vněkarpatské sníženiny). Na jihovýchodě do kraje zasahuje rovněž Podbeskydská pahorkatina (oblast Západobeskydské podhůří) a Litenčická pahorkatina (oblast Středomoravské Karpaty), Obr. 1.2. Nejvyšším bodem je Praděd (1 491 m n. m.), nejnižším místem je hladina řeky Moravy (190 m n. m.) na hranici se Zlínským krajem. Územím kraje probíhá hlavní evropské rozvodí, většina kraje náleží do povodí řeky Moravy a je odvodňována do Černého moře, oblast na sever a východ od hlavního hřebene Jeseníků je pak odvodňována do Odry a do Baltského moře. Sever kraje má chladné a velmi chladné klima, naopak nížinné oblasti mají klima mírně teplé a teplé (Obr. 1.3).

Příhraniční poloha kraje poskytuje možnost vzájemné spolupráce jak v oblasti environmentální, tak hospodářské v rámci euroregionů Praděd a Glacensis.

Tabulka 1.1

Olomoucký kraj v číslech, 2015

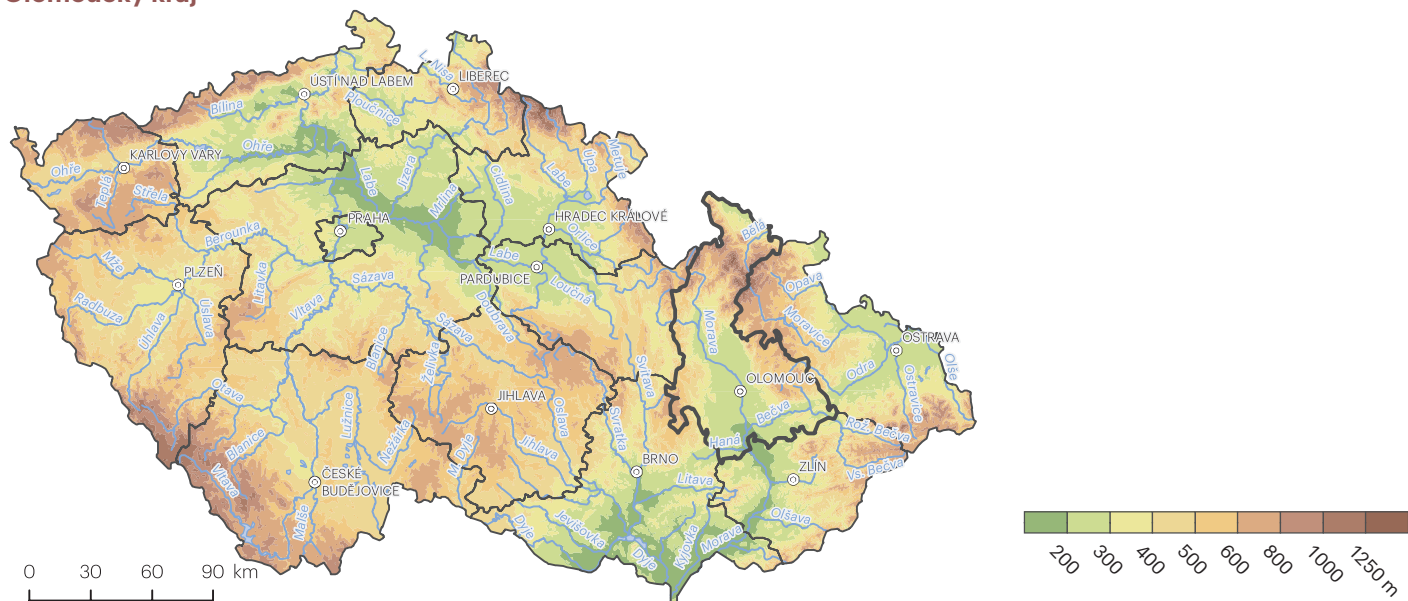
Krajské město	Olomouc
Rozloha [km ²]	5 267
Počet obyvatel	634 718
Hustota zalidnění [obyv.km ⁻²]	121
Počet obcí	399
Z toho se statutem města	30
Největší obec	Olomouc (100 154 obyv.)
Nejmenší obec	Libavá (0 obyv.), Janoušov (43 obyv.)
Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu ve věku 15–64 let [%]	7,0
HDP kraje [mil. Kč*]	200 042

* Data k roku 2014.

Zdroj: ČSÚ

Obr. 1.1

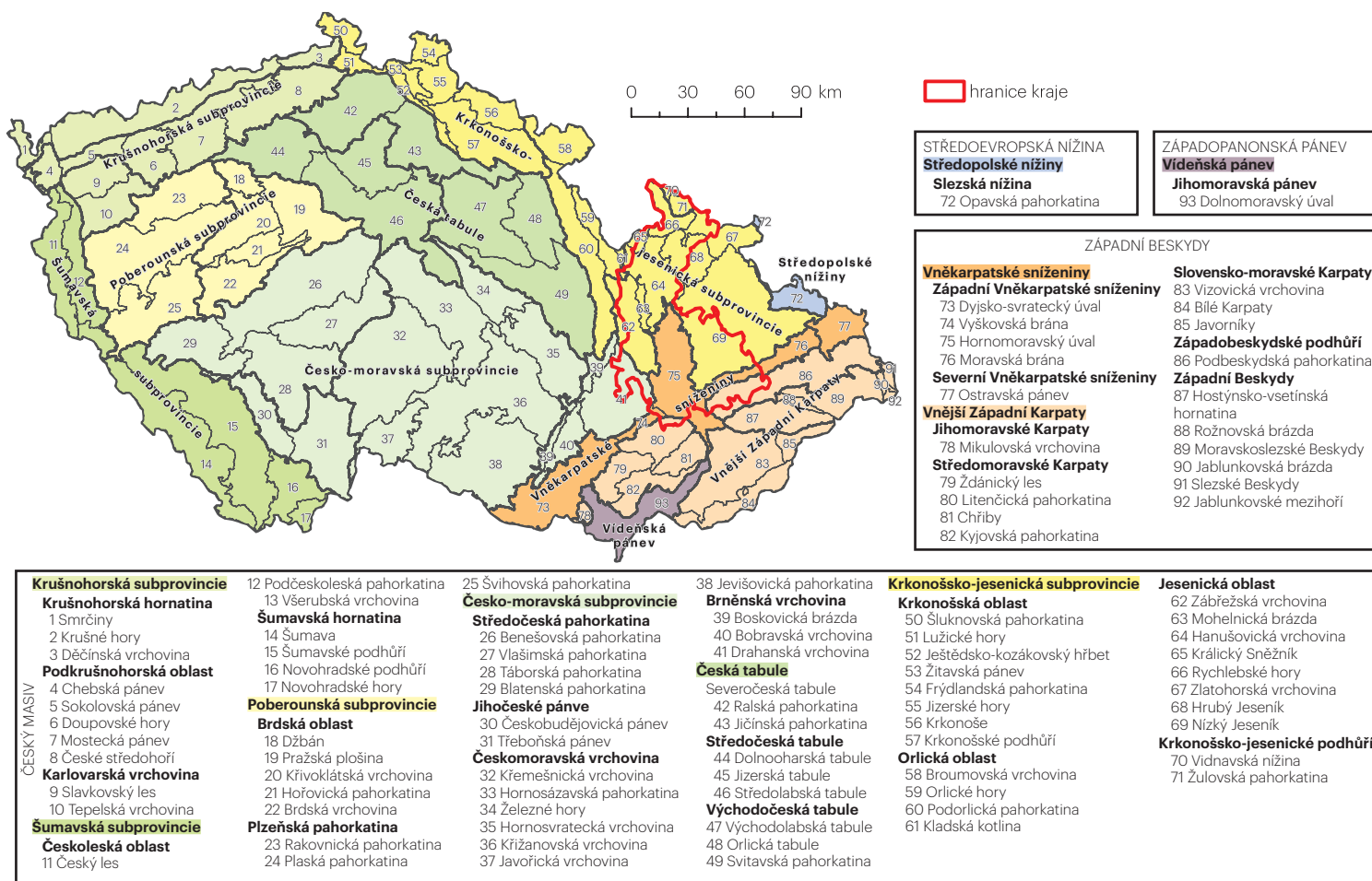
Olomoucký kraj

Zdroj: CENIA

Obr. 1.2

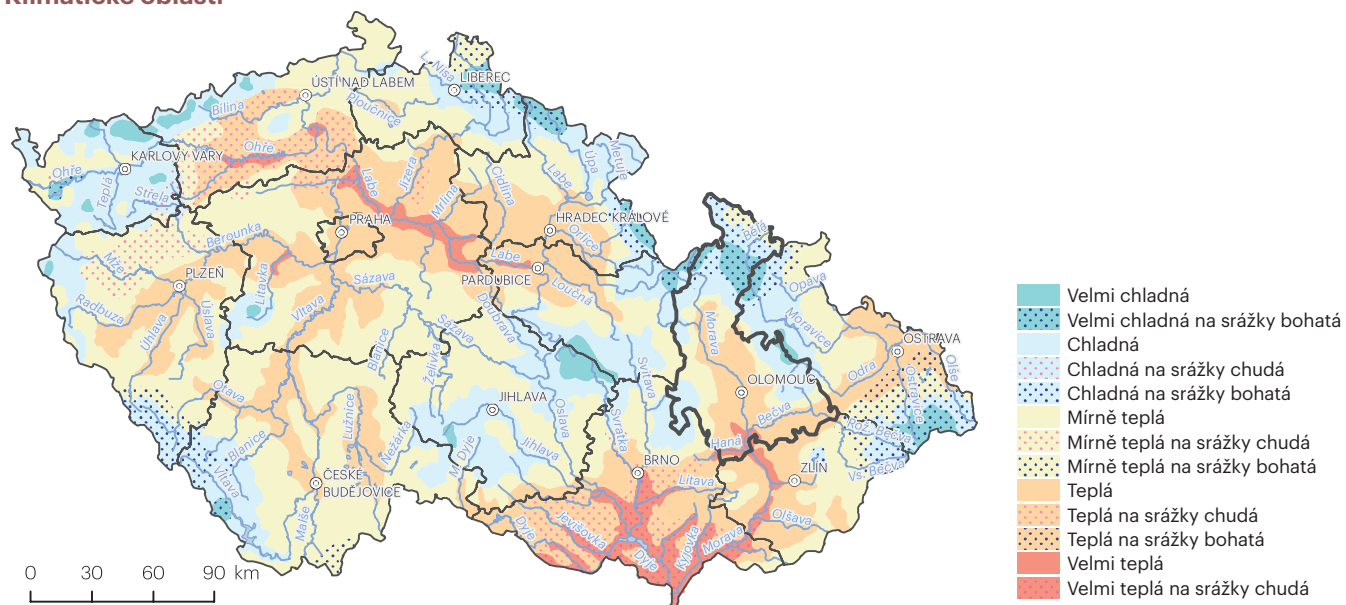
Geomorfologické členění

Zdroj: MŽP

Obr. 1.3

Klimatické oblasti

Zdroj: VÚMOP, v.v.i.

2

Ovzduší

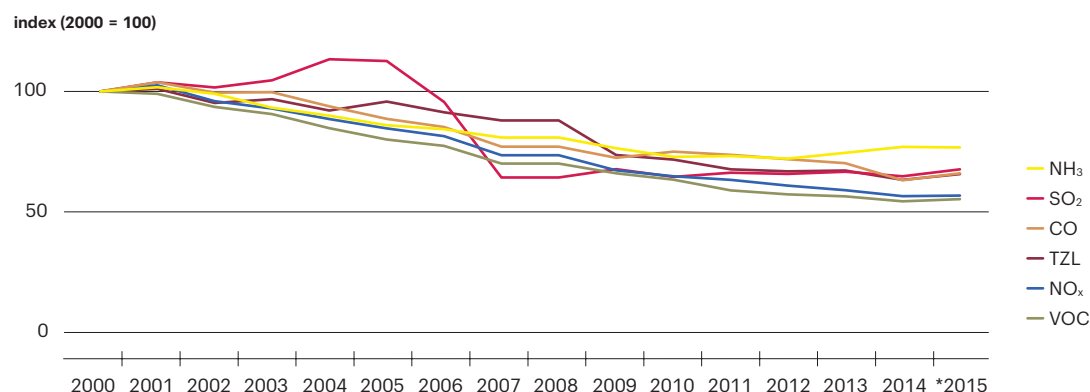
2.1 | Emisní situace

Emise znečišťujících látek v Olomouckém kraji v období 2000–2015 klesaly (Graf 2.1.1) a v roce 2015 dosáhly v celkovém součtu 50,3 tis. t. Nejvýznamnější pokles zaznamenaly emise VOC (o 45,6 %) a NO_x (o 43,4 %).

Na celkových emisích znečišťujících látek v Olomouckém kraji se největší měrou v roce 2015 podílely emise CO a emise VOC (Graf 2.1.2), které v případě CO pocházejí především z lokálního vytápění domácností (65,3 %), v případě VOC z používání a výroby organických rozpouštědel (68,1 %). Mezi další sledované emise patří emise NO_x, které jsou produkovány zejména dopravou, resp. mobilními zdroji (57,9 %) a také zdroji zaměřenými na výrobu elektřiny a tepla (35,9 %). Emise NH₃ vznikají zejména z činností souvisejících s chovem hospodářských zvířat (97,3 %). V případě emisí SO₂ byly v Olomouckém kraji hlavním producentem velké zdroje znečišťování zaměřené na výrobu elektřiny a tepla (84,9 %) a také vytápění domácností (14,8 %), které je také dominantním zdrojem emisí TZL (58,6 %).

Graf 2.1.1

Vývoj emisí znečišťujících látek [index, 2000 = 100], 2000–2015

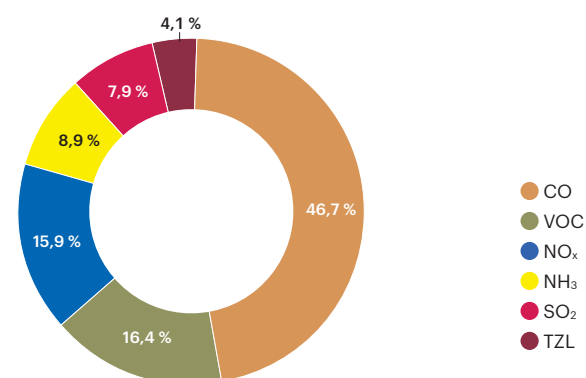

Emise TZL, VOC a NH₃ z plošných zdrojů jsou rozpočteny do krajů odborným odhadem.
* Předběžná data.

Zdroj: ČHMÚ

Graf 2.1.2

Podíl jednotlivých emisí znečišťujících látek na celkové emisní bilanci [%], 2015

Emise TZL, VOC a NH₃ z plošných zdrojů jsou rozpočteny do krajů odborným odhadem.
Předběžná data.

Zdroj: ČHMÚ

2.2 | Kvalita ovzduší

Kvalita ovzduší v Olomouckém kraji je ovlivněna jak průmyslovými a energetickými závody, tak i vytápěním domácností, silniční dopravou a také aktuálními meteorologickými a rozptylovými podmínkami.

Ucelenou informaci o kvalitě ovzduší v Olomouckém kraji udává mapa oblastí s překročením imisních limitů včetně zahrnutí přízemního ozonu (Obr. 2.2.1). Dle tohoto vymezení došlo v roce 2015 na celkem 58,5 % území k překročení imisního limitu pro alespoň jednu znečišťující látku¹. Ve srovnání s předchozím rokem se jedná o významný nárůst, neboť v roce 2014 byl imisní limit se zahrnutím přízemního ozonu překročen jen na celkem 36,2 % území. Situaci v roce 2015 způsobilo extrémně teplé léto, které vytvořilo příznivé podmínky pro tvorbu přízemního ozonu.

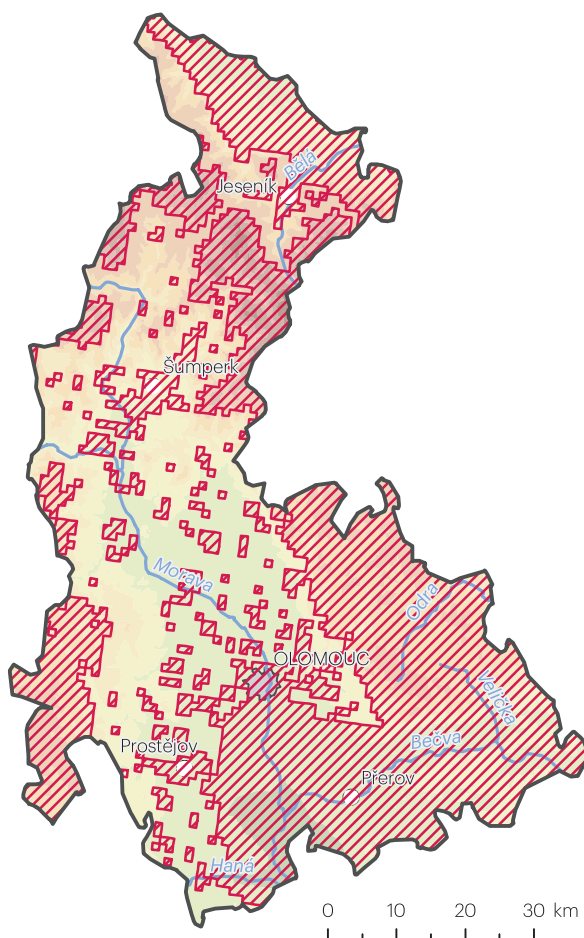
Při hodnocení kvality ovzduší bez zahrnutí přízemního ozonu² se jednalo o 34,3 % území kraje (Obr. 2.2.2), což představuje mírný meziroční nárůst, neboť v roce 2014 došlo k překročení na 21,9 % území kraje.

Imisní limit byl v roce 2015 opakovaně překročen pro denní imisní limit suspendovaných částic PM₁₀ na 4 stanicích (stanice Šumperk MÚ, Olomouc-Hejčín, Prostějov, Běloutín) a roční imisní limit pro BaP na 2 stanicích (Šumperk MÚ, Olomouc-Šmeralova), ostatní imisní limity nebyly překročeny.

Hlavním nástrojem pro řízení kvality ovzduší v jednotlivých oblastech jsou tzv. Programy zlepšování kvality ovzduší³.

Obr. 2.2.1

Oblasti kraje s překročenými imisními limity pro ochranu zdraví se zahrnutím přízemního ozonu, 2015

Území s překročením imisního limitu pro ochranu zdraví (se zahrnutím přízemního ozonu)

Zdroj: ČHMÚ

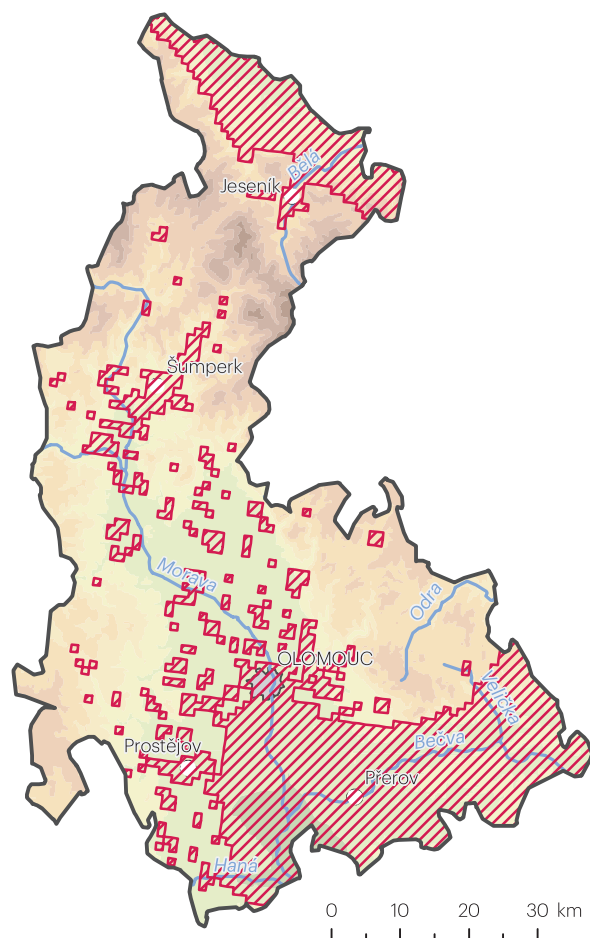
¹ Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, příloha č. 1, bod 1+2+3+4: překročení imisního limitu včetně přízemního ozonu pro alespoň jednu uvedenou znečišťující látku (SO₂, CO, PM₁₀, PM_{2,5}, NO₂, benzen, Pb, As, Cd, Ni, benzo(a)pyren, O₃).

² Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, příloha č. 1, bod 1+2+3: překročení imisního limitu bez přízemního ozonu pro alespoň jednu uvedenou znečišťující látku (SO₂, CO, PM₁₀, PM_{2,5}, NO₂, benzen, Pb, As, Cd, Ni, benzo(a)pyren).

³ Programy zlepšování kvality ovzduší jsou dostupné na webové adrese MŽP: http://mzp.cz/cz/programy_zlepsovani_kvality_ovzduisi.

Obr. 2.2.2

Oblasti kraje s překročenými imisními limity pro ochranu zdraví bez zahrnutí přízemního ozonu, 2015

Území s překročením imisního limitu pro ochranu zdraví (bez zahrnutí přízemního ozonu)

Zdroj: ČHMÚ

3

Voda

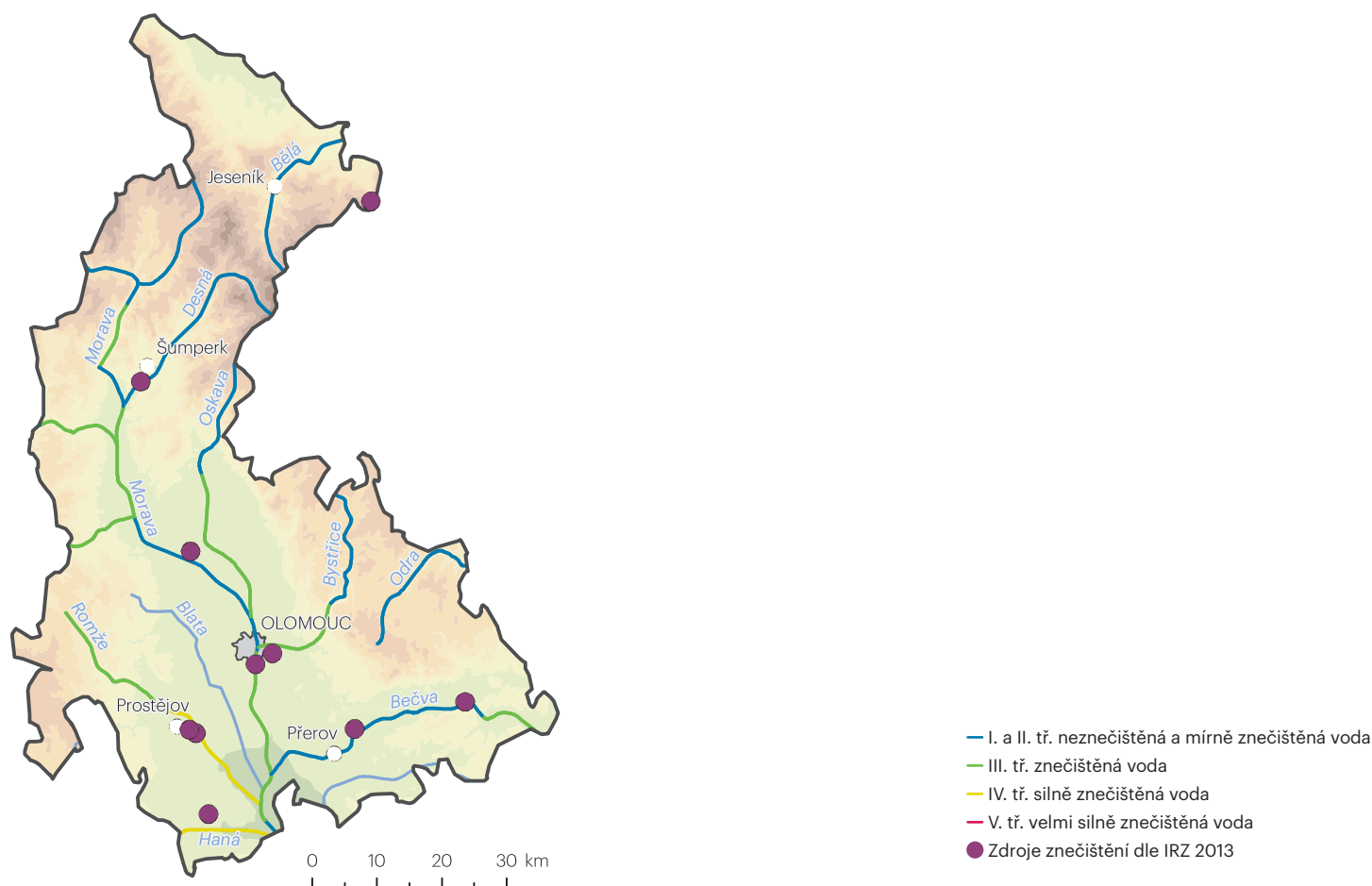
3.1 | Jakost vody

V Olomouckém kraji je jakost vody ovlivňována plošným znečištěním ze zemědělství i komunálním bodovým znečištěním (podíl obyvatel připojených na kanalizaci a ČOV je zatím stále pod průměrem ČR – viz 3.2 Vodní hospodářství). To spolu s nadprůměrnými teplotami v hodnoceném období 2014–2015 a výrazným suchem roku 2015 vedlo ke zhoršení jakosti vody v tocích Olomouckého kraje, kdy velká část z nich byla hodnocena III. třídou jakosti, tedy jako znečištěná voda. Dolní toky řek Haná a Romže byly hodnoceny až IV. třídou jakosti, což znamená silně znečištěnou vodu (Obr. 3.1.1).

V rámci monitoringu koupacích vod bylo v Olomouckém kraji v koupací sezoně 2015 sledováno pouze 5 profilů (Obr. 3.1.2). Vody nevhodné ke koupání bylo dosaženo na přírodním biotopu Litovel (ojedinělý záchyt zvýšené hladiny intestinálních enterokoků). VN Plumlov, která v roce 2014 dosáhla vody nevhodné ke koupání, si v roce 2015 udržela po celou sezonu vodu vhodnou ke koupání, pouze při dvou měřeních byly zaznamenány zhoršené smyslově postižitelné vlastnosti. Postupně se tak pozitivně projevují opatření k odstranění fosforu z přitékajících povrchových vod.

Obr. 3.1.1

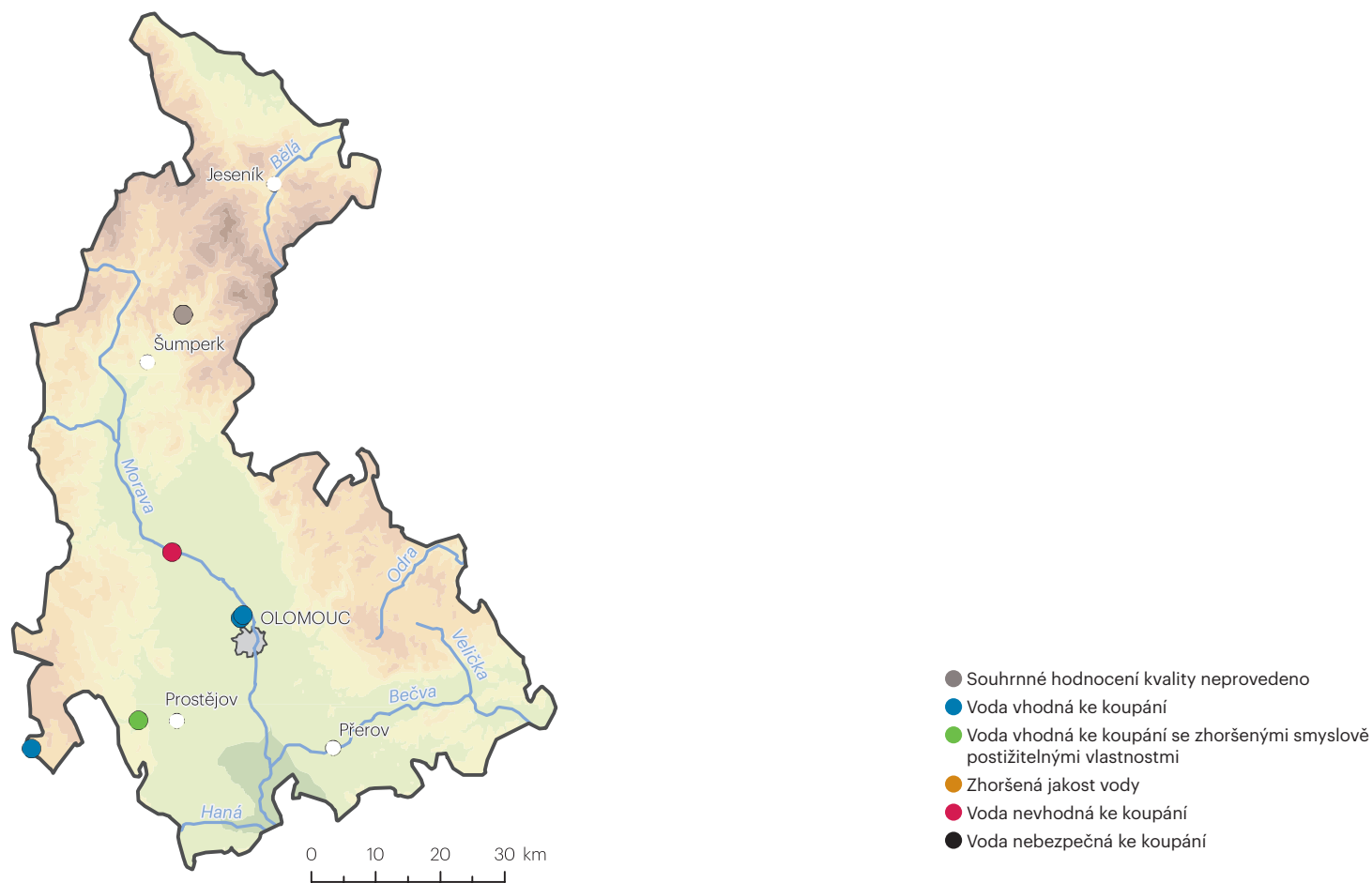
Jakost vody v tocích, 2014–2015

Mapa je sestavena na základě výsledného zatřídění jednotlivých profilů podle normy ČSN 75 7221, které je dáno nejhorší třídou z následujících ukazatelů: BSK_5 , $CHSK_{Cr}$, $N-NH_4^+$, $N-NO_3^-$, $P_{celk.}$ a saprobní index makrozoobentosu. Bodové zdroje znečištění jsou uvedeny dle IRZ (úniky do vody a přenosy v odpadních vodách) za ohlašovací rok 2013. V legendě jsou pro úplnost znázorněny všechny třídy hodnocení jakosti vody v tocích.

Zdroj: VÚV T.G.M., v.v.i. z podkladů s.p. Povodí, CENIA

Obr. 3.1.2

Kvalita koupacích vod, koupací sezona 2015

V mapě je znázorněno nejhorší dosažené hodnocení kvality koupacích vod na jednotlivých profilech z jednotlivých měření v průběhu celé koupací sezony. V legendě jsou pro úplnost znázorněny všechny kategorie hodnocení kvality koupacích vod.

Zdroj: CENIA z podkladů SZÚ

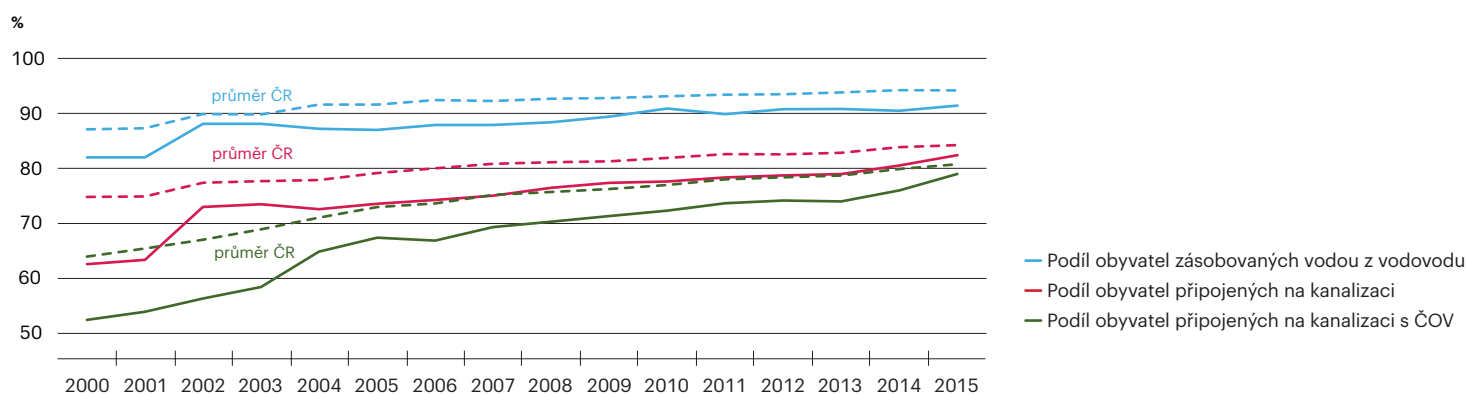
3.2 | Vodní hospodářství

Olomoucký kraj má ve srovnání s celorepublikovým průměrem stále nižší podíl obyvatel připojených k vodohospodářské infrastruktuře, od roku 2013 se však zrychluje navyšování podílu obyvatel připojených na kanalizaci (82,4 % v roce 2015 vs. 79,0 % v roce 2013), resp. kanalizaci zakončenou ČOV (79,0 % v roce 2015 vs. 74 % v roce 2013). Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodu v roce 2015 činil 91,4 % (Graf 3.2.1). K rychlejšímu připojování na kanalizaci dochází mj. realizací řady vodohospodářských akcí (Tab. 3.2.1). Výstavba a obnova vodohospodářské infrastruktury je podporována prostřednictvím dotačního titulu kraje.

V kraji bylo v roce 2015 v provozu celkem 159 ČOV, což je o 10 více než v roce 2014. Na jednu ČOV bylo připojeno průměrně 3 155 obyvatel. Terciární stupeň čištění mělo v roce 2015 celkem 45,9 % ČOV v kraji.

Graf 3.2.1

Podíl obyvatel připojených na vodohospodářskou infrastrukturu [%], 2000–2015

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 3.2.1

Nejvýznamnější akce vedoucí ke snížení množství znečištění vypouštěného v odpadních vodách, ukončené v letech 2009–2015

Vodohospodářská akce
Dokončení stavby „Zlepšení kvality vod v oblasti soutoku řek Bečvy a Moravy“ (VaK Přerov, a.s.)
Dokončení stavby „Zlepšení kvality vod horního povodí řeky Moravy I“ (VHZ Šumperk)
Dokončení kanalizace obcí Moravičany, Pňovice, Svazku obcí Výšovice a města Plumlova
Ukončení stavby kanalizací a ČOV Brodek u Přerova, Rovensko, Přemyslovice, Chromeč, Drahaný, Věřovany a Němčice n. H.
Ukončení stavby vodovodu a kanalizace Kostelec n. H., kanalizace v Loučné n. D.
Zahájení stavby „Přerov – výstavba LB a PB sběrače s napojením Dluhonic a Kozlovic“ (VaK Přerov, a.s.)
Zahájení stavby „Zlepšení kvality vod horního povodí řeky Moravy II“ (VHZ Šumperk)
Město Plumlov – „Dostavba stokové sítě Plumlov“
Obec Bochoř – „Bochoř – kanalizace a ČOV“
Obec Císařov – „Kanalizace Císařov“
Obec Citov – „Citov – oddílná splašková kanalizace a ČOV“
Obec Drahanovice – „Obec Drahanovice – ČOV a stoková síť“
Obec Hnojice – „Obec Hnojice – kanalizace a ČOV“
Obec Huzová – „Kanalizace a ČOV Huzová“

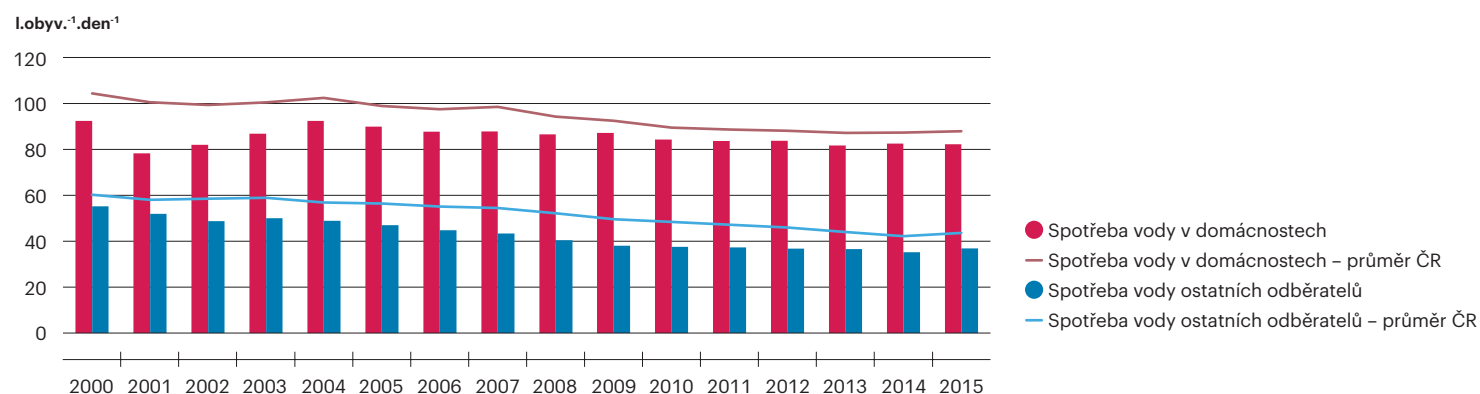
Vodohospodářská akce

Obec Jezernice – „Jezernice – kanalizace a ČOV“
Obec Kolšov – „Splašková kanalizace Kolšov“
Obec Liboš – „Tlaková kanalizace Liboš – Hrázka ke mlýnu“
Obec Luběnice – „Splašková kanalizace a ČOV Luběnice“
Obec Luká – „Luká – splašková kanalizace a ČOV“
Obec Mírov – „Splašková kanalizace obce Mírov“
Obec Niva – „Obec Niva – ČOV a stoková síť“
Obec Postřelmůvek – „Splašková kanalizace Postřelmůvek“
Obec Ptení – „Obec Ptení – kanalizace a ČOV“
Obec Rozstání – „Obec Rozstání – ČOV a stoková síť“
Obec Skalička – „Připojení splaškové kanalizace z lokality Z 3/3 na parc. č. 10/1, 9, 443/45 a 443/41 v k. ú. Skalička u Hranic“
Obec Skalka – „Obec Skalka – ČOV a stoková síť“
Obec Strukov – „Strukov – kanalizace a ČOV“
Obec Žerotín – „Kanalizace Žerotín“
Obec Víceměřice – „Víceměřice – prodloužení splaškové kanalizace“
Mikroregion ochrany vodních zdrojů TŘESTAV – „Třeština, Stavenice – tlaková kanalizace a ČOV“

Zdroj: KÚ Olomouckého kraje

V Olomouckém kraji bylo v roce 2015 vyrobeno celkem 30,4 mil. m³ vody. Spotřeba vody na jednoho obyvatele, zásobovaného vodou z veřejného vodovodu, v roce 2015 činila 143,5 l.obyv.⁻¹.den⁻¹, což je třetí nejnižší hodnota v rámci ČR, a meziročně se jednalo o stagnaci, resp. pokles o 0,2 l.obyv.⁻¹.den⁻¹. Spotřeba vody v domácnostech, především vlivem růstu cen vody, postupně poklesla z 92,4 l.obyv.⁻¹.den⁻¹ v roce 2004 na 82,2 l.obyv.⁻¹.den⁻¹ v roce 2015 (Graf 3.2.2), kdy dosáhla průměrná cena vodného 31,8 Kč.m⁻³ bez DPH a stočného 29,3 Kč.m⁻³ bez DPH. Spotřeba vody ostatních odběratelů, mezi něž se řadí např. služby, zdravotnictví, školství či menší průmyslové podniky připojené na veřejný vodovod, v roce 2015 činila 36,9 l.obyv.⁻¹.den⁻¹ a dosahuje tak dlouhodobě výrazně podprůměrných hodnot (Graf 3.2.2). Ztráty pitné vody ve vodovodní síti, které jsou ovlivněny stářím a stavem této sítě, poklesly od roku 2000 z 22,7 % na 14,8 % v roce 2015, a patří tak v ČR k podprůměrným.

Graf 3.2.2

Spotřeba pitné vody [l.obyv.⁻¹.den⁻¹], 2000–2015

Zdroj: ČSÚ

4

Příroda

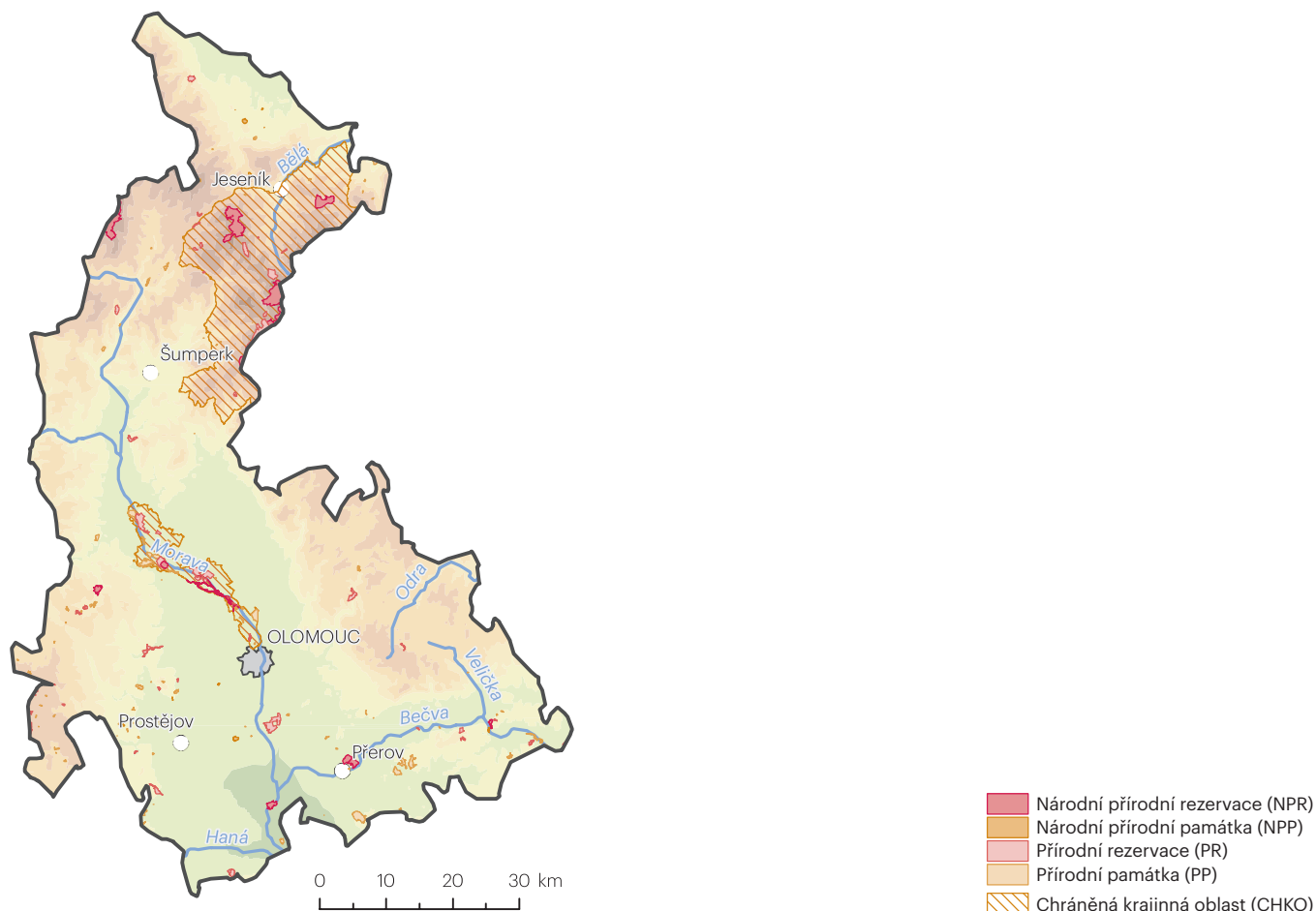

4.1 | Územní a druhová ochrana přírody

Na území Olomouckého kraje se v roce 2015 nacházela, nebo do něj zasahovala, dvě velkoplošná zvláště chráněná území (Obr. 4.1.1). Jedná se o CHKO Jeseníky a CHKO Litovelské Pomoraví. V roce 2015 došlo k meziročnímu nárůstu počtu maloplošných zvláště chráněných území ze 163 na 166 o celkové rozloze 7 600 ha (o 48 ha více než v roce 2014). Mezi tato území patřilo 12 národních přírodních památek (11 v roce 2014), 11 národních přírodních rezervací (bez meziroční změny), 93 přírodních památek (92 v roce 2014) a 50 přírodních rezervací (49 v roce 2014). V roce 2015 probíhala v kraji realizace programů na záchranu ohrožených rostlinných druhů, vyskytujících se na území kraje. Jednalo se o matiznu bahenní a hořeček mnohotvarý český. Dále byly realizovány záchranné programy – programy péče o bobra evropského a vydru říční.

Obr. 4.1.1

Zvláště chráněná území, 2015

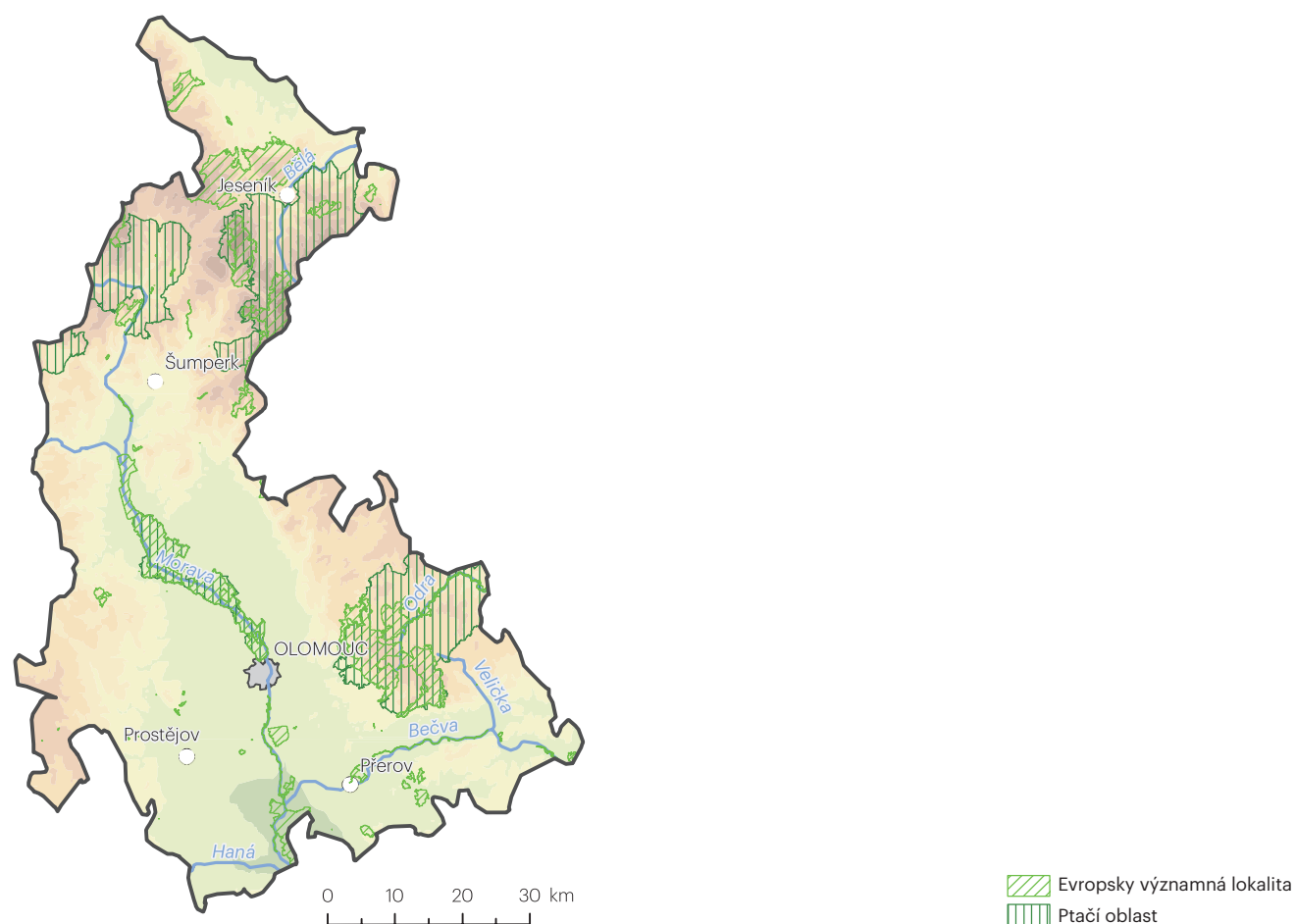
Zdroj: AOPK ČR

4.2 | Natura 2000

V rámci soustavy Natura 2000 (Obr. 4.2.1) byly v Olomouckém kraji v roce 2015 evidovány 4 ptačí oblasti, z nichž některé zasahovaly na území kraje jen částečně. Celkově zaujímaly plochu 89 535 ha, tj. 17,0 % z celkové rozlohy kraje. Jmenovitě se jednalo o Králický Sněžník; Jeseníky; Litovelské Pomoraví; Libavou. Dále se v kraji nacházelo, nebo do něj zasahovalo, 71 evropsky významných lokalit. Na území kraje zaujímaly plochu 44 381 ha, tj. 8,4 % z jeho celkové rozlohy. Jelikož se ptačí oblasti a evropsky významné lokality mohou částečně překrývat, byl celkový podíl soustavy Natura 2000 na rozloze kraje 20,7 % (109 039 ha).

Obr. 4.2.1

Lokality národního seznamu soustavy Natura 2000, 2015

Zdroj: AOPK ČR

5

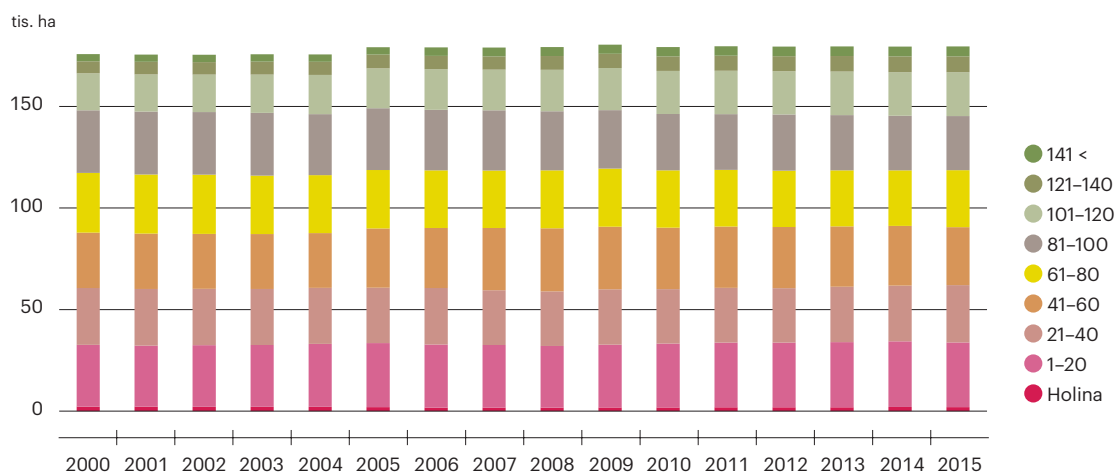
Lesy

5.1 | Druhová a věková skladba lesů

V roce 2015 činila celková porostní plocha lesů v Olomouckém kraji 179 489 ha, tj. 34,1 % z jeho celkové rozlohy. Jednotlivé věkové třídy byly v lesích Olomouckého kraje v roce 2015 rovnoměrně zastoupeny, přičemž nejvyšší podíl zde měly porosty 1. věkové třídy ve věku 1–20 let (Graf 5.1.1). Průměrný věk listnatých dřevin byl 62 let a jehličnanů 64 let. Hospodářské lesy s primární produkční funkcí zaujímaly 75,2 %, lesy zvláštního určení 22,1 % a lesy ochranné 2,7 % z celkové porostní plochy. V minulosti byly z produkčních důvodů, často na zcela nevhodných stanovištích, vysazovány smrkové monokultury. V roce 2015 tak smrky tvořily 56,6 % z celkového lesního porostu. Od roku 2000 je však možné pozorovat mírný trend postupného přibližování se doporučenému stavu (Graf 5.1.2), a to i přesto, že nově zakládané porosty byly z 52,2 % tvořeny jehličnatými stromy. Jehličnany však rovněž zaujímaly v rámci těžeb 92,7 % z celkově vykáceného lesního porostu, což vedlo k posilování podílového zastoupení listnáčů.

Graf 5.1.1

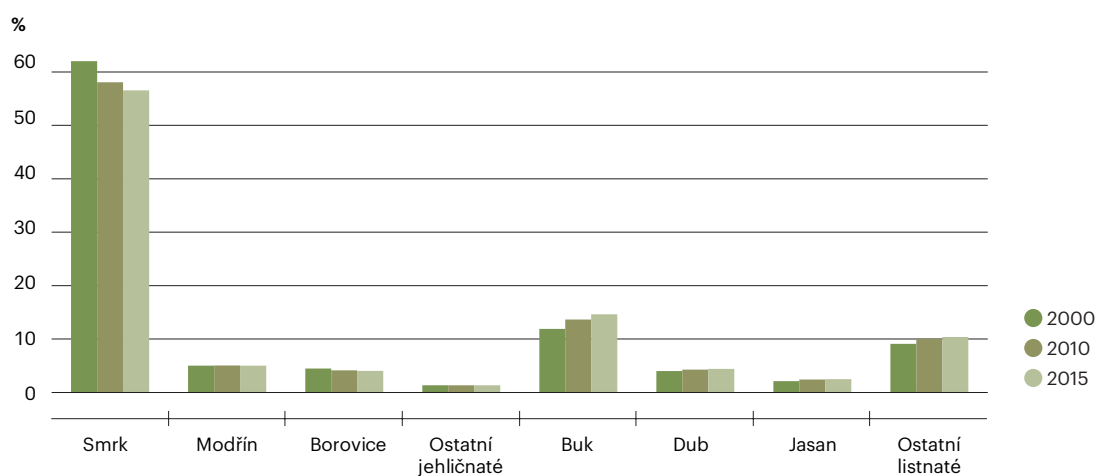
Vývoj porostní plochy a věkové struktury lesů [tis. ha], 2000–2015

Zdroj: ÚHÚL

Graf 5.1.2

Druhová skladba lesů [%], 2000, 2010, 2015

Zdroj: ÚHÚL

6

Půda a krajina

6.1 | Využití území

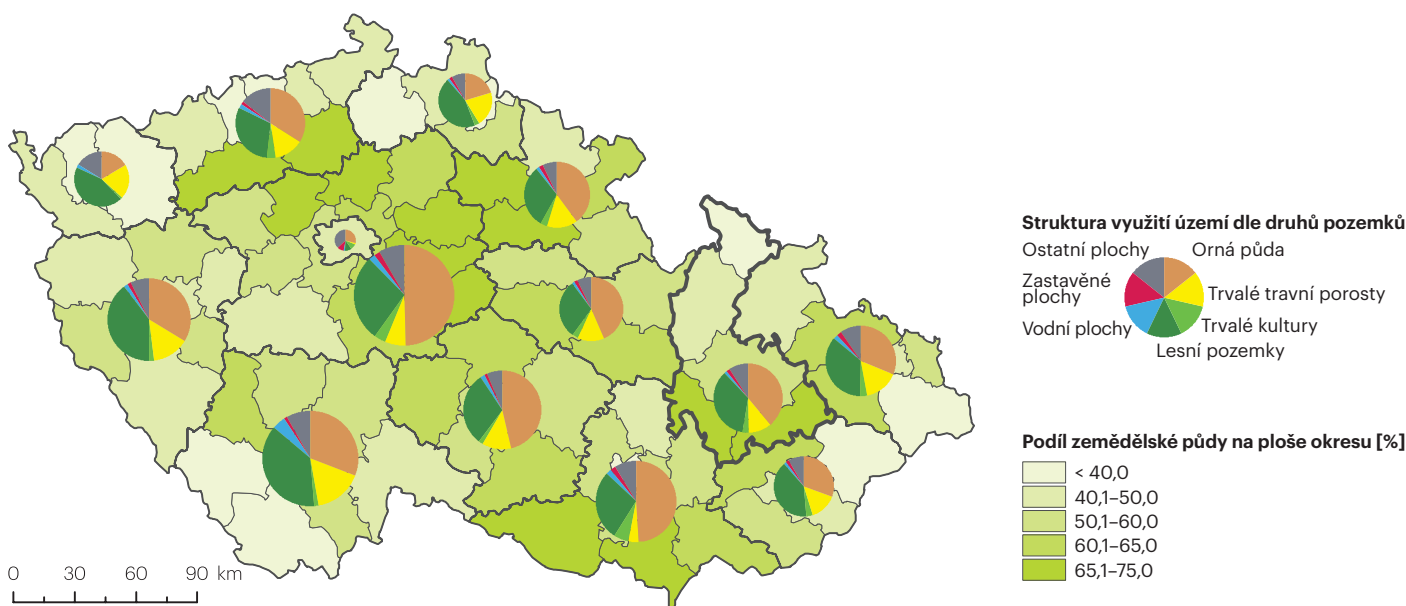
Jižní část Olomouckého kraje (zejména okresy Přerov a Prostějov) má zemědělský charakter, plocha zemědělské půdy v těchto okresech přesahuje dvě třetiny celkového území a převažuje zde hospodaření na orné půdě. Severní, hornatější okresy jsou více zalesněny, ve struktuře zemědělské půdy mají dle katastru nemovitostí významný podíl trvalé travní porosty (43,0 % v okrese Šumperk). Celkově zemědělská půda v roce 2015 zaujímal 52,9 % území kraje, lesnatost byla mírně nad průměrem ČR (35,2 %, Obr. 6.1.1). V LPIS bylo evidováno 247,3 tis. ha zemědělské půdy, což je 88,9 % půdy evidované v katastru nemovitostí.

V období 2005¹–2015 poklesla výměra orné půdy v kraji o 4,6 tis. ha, tj. 2,2 %, a mírně narostla plocha trvalých travních porostů o 0,8 tis. ha (1,5 %). Celková plocha zemědělské půdy v kraji se v tomto období snížila o 3,8 tis. ha (1,3 %). Pokles výměry orné půdy v kraji způsobilo rozšiřování zastavěných a ostatních ploch (o 1,3 tis. ha, tj. 2,4 %), lesů (o 1,2 %) a vodních ploch, kterých přibývalo 260 ha (4,5 %). V roce 2015 se v kraji snížila výměra orné půdy o 392 ha, z celkového úbytku orné půdy přešlo 64,9 % do kategorie zastavěné a ostatní plochy.

Dle databáze CORINE Land Cover z roku 2012 zaujímaly zemědělské plochy v kraji 55,6 % (Obr. 6.1.2), lesy a polopřírodní oblasti 37,5 % a urbanizovaná území 6,7 % celkové plochy kraje. K významnějším změnám krajinného pokryvu docházelo v období 2006–2012 jen v severní části kraje v okresech Jeseník (změny na 3,2 % území) a Šumperk (2,8 %), v nížinných, zemědělsky zaměřených okresech kraje byly změny minimální.

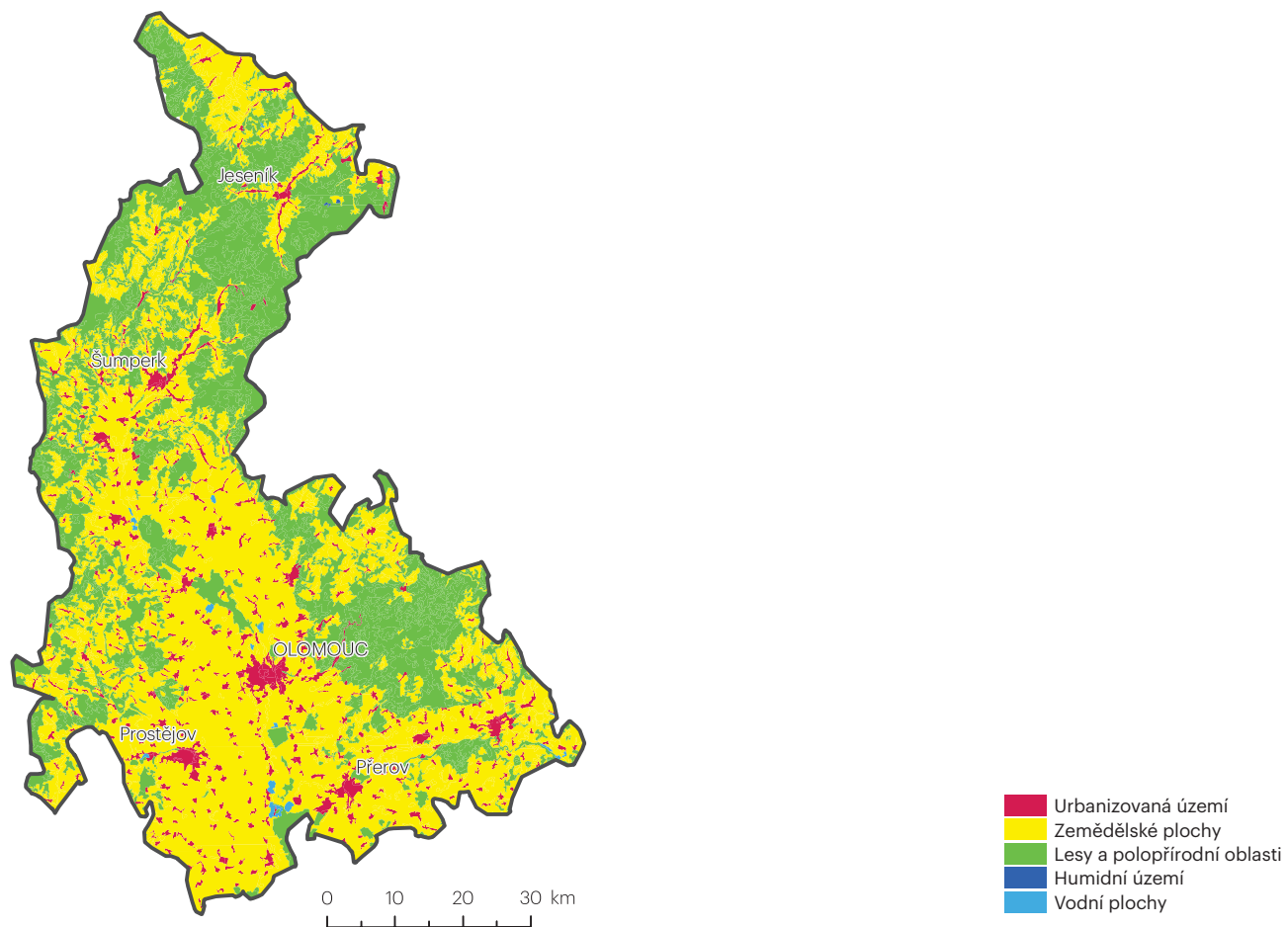
Obr. 6.1.1

Struktura využití území v kraji a podíl zemědělské půdy na ploše okresu [%], 2015

Zdroj: ČÚZK

¹ Kvůli vymezení regionů soudržnosti NUTS 2 došlo v roce 2005 ke změně vymezení území a rozlohy kraje. Z důvodu zachování homogenity časové řady byl proto vyhodnocen vývoj využití území od roku 2005.

Obr. 6.1.2**Krajinný pokryv dle databáze CORINE Land Cover, 2012**

Data pro rok 2015 nejsou, vzhledem k metodice jejich vykazování, v době uzávěrky publikace k dispozici.

Zdroj: CENIA, EEA

Zemědělství

7

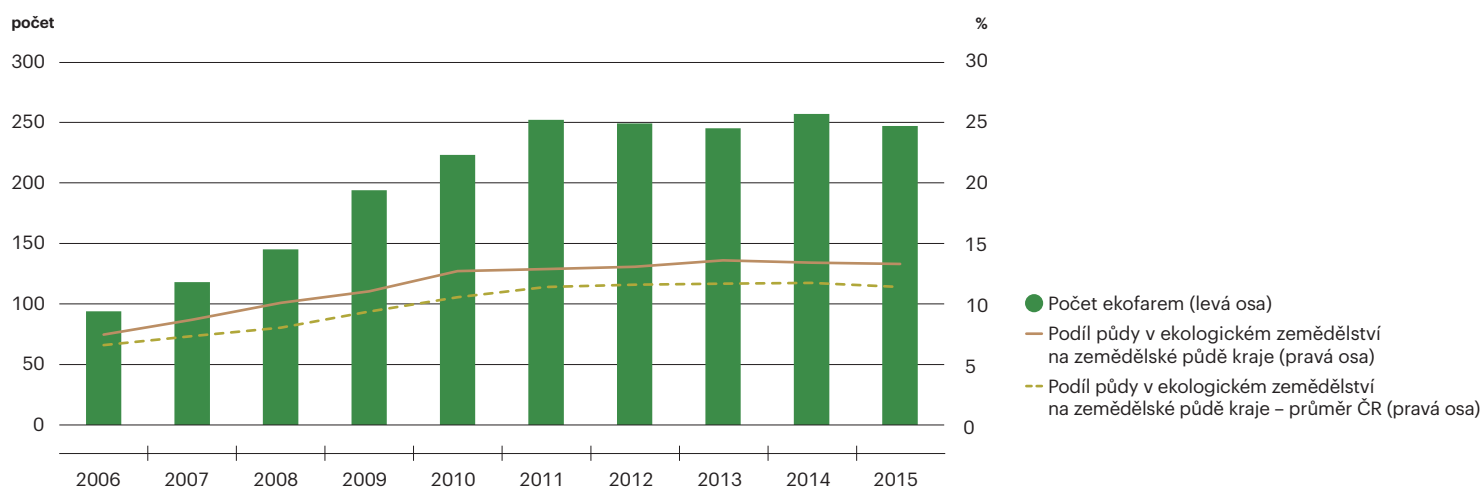
7.1 | Ekologické zemědělství

Podíl 13,3 % ekologicky obhospodařované půdy o rozloze 37 006 ha na celkové zemědělské půdě byl v roce 2015 v Olomouckém kraji v kontextu ČR mírně nadprůměrný (Graf 7.1.1), ačkoliv se rozloha půdy v ekologickém zemědělství v tomto roce meziročně snížila o 0,9 %. Ekologicky jsou obhospodařovány především trvalé travní porosty v hornaté severní části kraje.

Trend ekologického zemědělství v kraji byl v období mezi roky 2006–2011 rostoucí, ve zpomalení nárůstu ekologického zemědělství po roce 2011 se projevila zejména vliv uzavření vstupu nových žadatelů do titulu „Ekologické zemědělství“ v rámci agroenvironmentálních opatření od roku 2011, a to z důvodu blížícího se konce programového období a vyčerpání prostředků v dotačním titulu, a vliv uplynutí pětiletého období trvání závazků od vstupu jednotlivých žadatelů do dotačního titulu. Pro období 2014–2020 bylo v rámci nové SZP vyčleněno jako samostatné opatření „Ekologické zemědělství“, v jehož rámci je možné uzavírat nové pětileté závazky. Počet 247 ekofare (Graf 7.1.1) je v kontextu ČR (4 096) mírně podprůměrný. Co se týče produkce biopotravin, v roce 2015 v Olomouckém kraji mělo sídlo dle evidence 32 výrobců biopotravin z celkového počtu 542 výrobců v ČR.

Graf 7.1.1

Vývoj ekologického zemědělství [počet, %], 2006–2015

Zdroj: MZe

Průmysl a energetika

8.1 | Těžba surovin

V Olomouckém kraji se v největších objemech těží stavební kámen a štěrkopísky (Graf 8.1.1). Ve sledovaném období 2000–2015 se až do roku 2007 těžba těchto stavebních surovin každoročně zvyšovala, ovšem od roku 2008 vlivem hospodářské krize a v jejím důsledku vlivem poklesu stavební výroby se snižovala i poptávka po těchto komoditách a jejich těžba s mírnými výkyvy klesala. Výraznější nárůst pak nastal po oživení stavebnictví v roce 2014. V roce 2015 se zde vytěžilo 4,6 mil. t stavebního kamene (meziroční pokles o 8,9 %) a 2,0 mil. t štěrkopísků (meziroční pokles o 0,6 %).

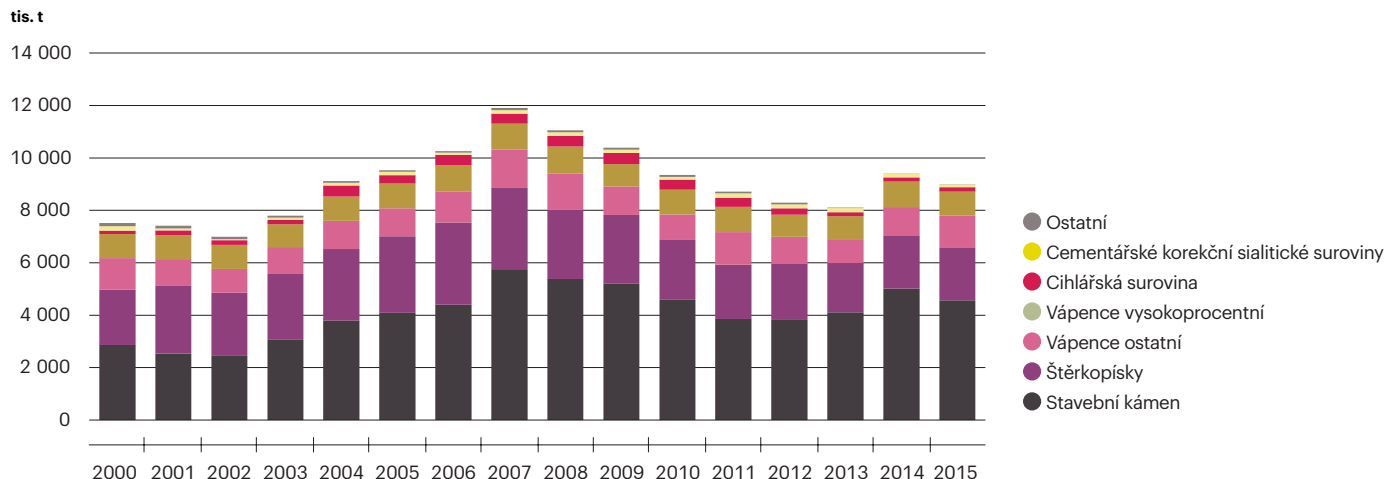
Další významnou těžbou surovinou v kraji jsou ostatní a vysokoprocentní vápence. Ostatní vápence mají obsah karbonátů nad 80 % a používají se k výrobě cementu a vápna nebo pro odsiřování spalín. Vysokoprocentní vápence mají obsah karbonátů alespoň 96 % a využívají se v chemickém, sklářském, potravinářském, gumárenském či keramickém průmyslu, dále také v hutnictví, k odsiřování či výrobě vápna nejvyšší kvality. Objem těžby ostatních vápenců v Olomouckém kraji v roce 2015 činil 1,2 mil. t (meziroční nárůst o 12,5 %), vysokoprocentních vápenců 910 tis. t (meziroční pokles o 5,9 %). Vápence se v Olomouckém kraji těží ve dvou hlavních ložiskových oblastech: 1 – moravský devon a 2 – silezikum (skupina Branné), orlicko-kladské krystalinikum a zábřežská skupina.

V kategorii Ostatní je zahrnut kámen pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu, wollastonit (je využíván jako přísada do keramických výrobků, aby zlepšil jejich tepelné a mechanické vlastnosti) a zemní plyn.

Celkový objem těžby v kraji v roce 2015 činil 9,0 mil. t a meziročně tak klesl o 4,3 %.

Graf 8.1.1

Vývoj těžby [tis. t], 2000–2015

Zdroj: ČGS

8.2 | Průmysl

V Olomouckém kraji bylo v roce 2015 v provozu 97 průmyslových zařízení IPPC (Obr. 8.2.1) z celkového počtu 1 508 zařízení v celé ČR. Do kategorie Energetika spadá 5 zařízení, kterými jsou teplárny a jeden špičkový zdroj pro výrobu elektrické energie. Do kategorie Výroba a zpracování kovů je zařazeno 21 zařízení, zejména pak slévárny a zařízení na povrchovou úpravu kovů.

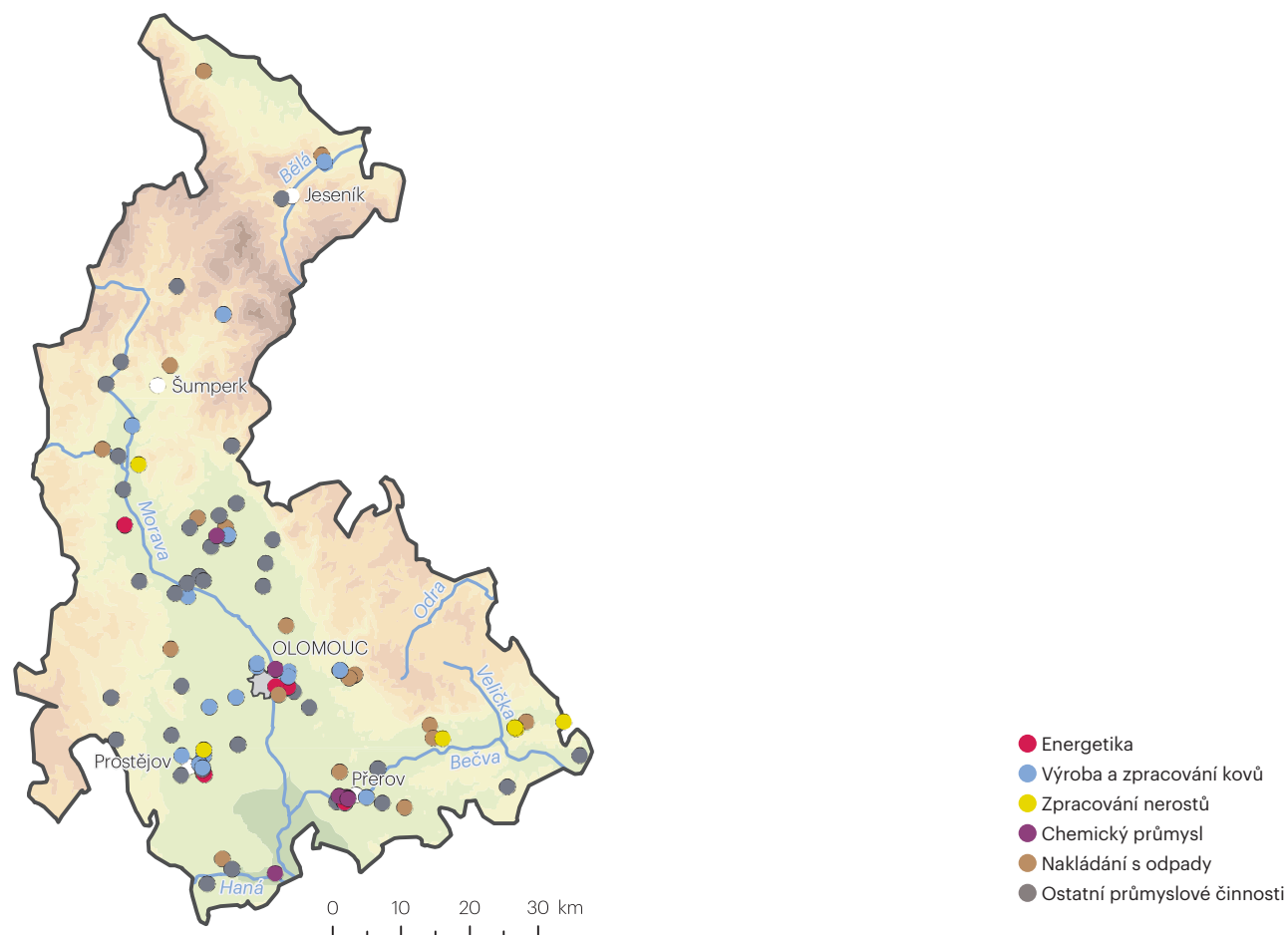
Nerosty se zpracovávají v 6 zařízeních IPPC, která jsou zaměřena na výrobu cementu, vápna, cihel a keramických výrobků. Chemický průmysl zde zastupuje 8 zařízení, jedná se o výrobu barviv a pigmentů, mýdla, kvasného lihu či léčivých látek.

V kategorii Ostatní průmyslové činnosti je provozováno 38 zařízení IPPC, např. zpracování a výroba potravinářských a krmných komodit, zpracování mléka a textilií či výroba papíru.

Emise sledovaných znečišťujících látek v kategorii REZZO 1 (velké stacionární zdroje znečišťování)¹ v Olomouckém kraji (Graf 8.2.1) měly s výjimkou CO ve sledovaném období 2000–2015 klesající nebo alespoň stagnující trend, což je důsledkem plnění legislativních povinností, dodržování emisních limitů a neustálého zlepšování technologií s důrazem na snižování vlivu na životní prostředí.

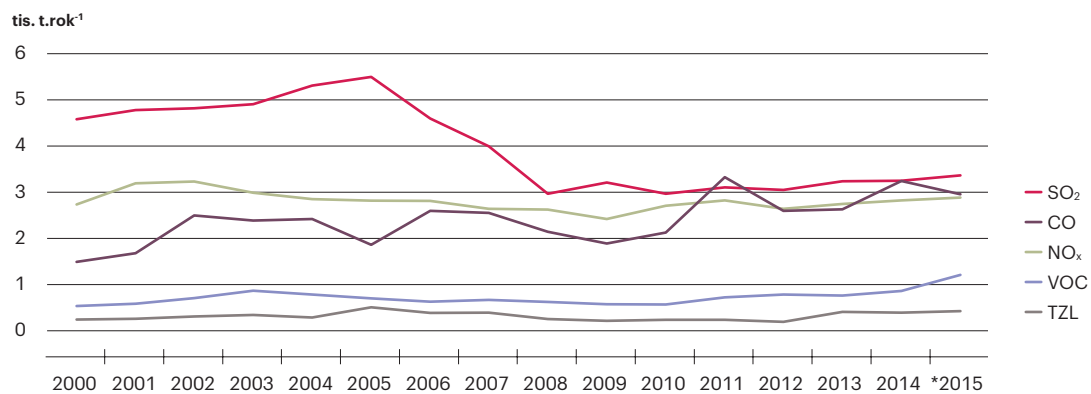
Obr. 8.2.1

Průmyslová zařízení IPPC, 2015

Zdroj: MŽP

¹ Ne všechna zařízení pod IPPC jsou současně velkým zdrojem znečišťování ovzduší REZZO 1. Některá zařízení jsou navíc provozována pod IPPC dobrovolně, aniž by spadala pod integrovanou prevenci ze zákona.

Graf 8.2.1**Vývoj emisí z velkých zdrojů znečišťování (REZZO 1) [tis. t.rok⁻¹], 2000–2015**

*Předběžná data.

Zdroj: ČHMÚ

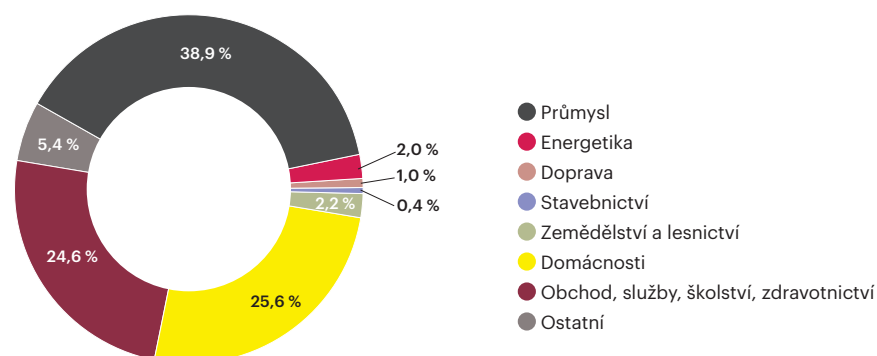
8.3 | Spotřeba elektrické energie

Spotřeba elektriny v Olomouckém kraji měla v letech 2000–2015 kolísavý charakter s výkyvem v letech 2008–2009, kdy nastal pokles spotřeby v souvislosti s hospodářskou krizí. V roce 2015 činila celková spotřeba kraje 3 605,5 GWh, což je o 3,0 % více než v roce 2014 a o 6,2 % více než v roce 2001.

Ve spotřebě elektrické energie v kraji má nejvýznamnější podíl (Graf 8.3.1) průmyslový sektor (38,9 %, tj. 1 402,8 GWh v roce 2015). V tomto kraji je rozvinut zpracovatelsko-strojírenský a kovodělný průmysl a také výroba elektrických a optických přístrojů. Dalším významným spotřebitelem jsou domácnosti (923,7 GWh, tj. 25,6 % v roce 2015), vývoj v tomto sektoru má stagnující trend bez významnějších výkyvů. Odvětví Obchod, služby, školství a zdravotnictví se spotřebou 885,4 GWh zaujímá 24,6% podíl v celkové spotřebě elektrické energie Olomouckého kraje.

Graf 8.3.1

Spotřeba elektrické energie [%], 2015

Zdroj: ERÚ

8.4 | Vytápění domácností

Způsob vytápění domácností se v jednotlivých krajích ČR výrazně liší (Graf 8.4.1). V regionech s velkými aglomeracemi převažuje dálkové (centrální) vytápění, naopak v menších obcích jsou častěji rozšířena lokální topeniště.

V Olomouckém kraji jsou domácnosti vytápěny nejčastěji spalováním zemního plynu (42,0 %), druhým nejrozšířenějším způsobem vytápění je dálkové teplo (29,9 %). Tyto dva způsoby jsou příznivé pro životní prostředí, neboť jejich emise jej příliš nezatežují.

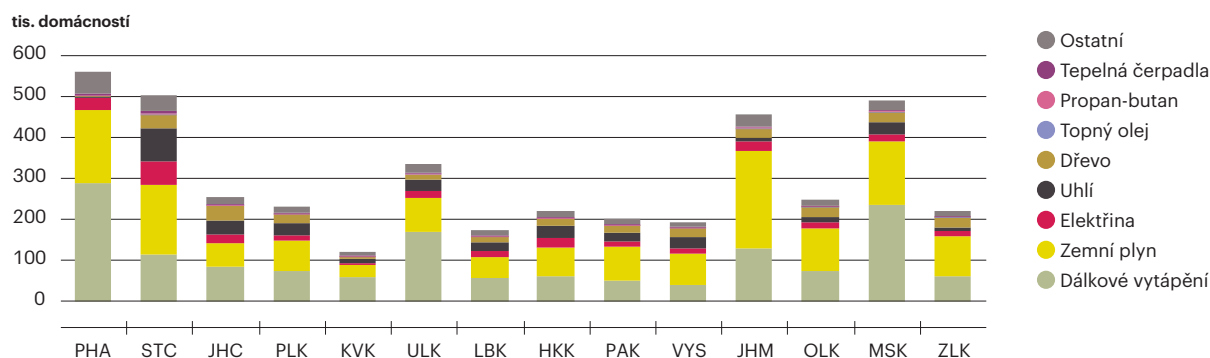
Z tuhých paliv je podíl spalování uhlí v kraji nižší, než je průměr ČR (5,1 % oproti průměrnému podílu 8,1 %), naopak podíl spalování dřeva je v kraji vyšší (10,3 % oproti průměru 7,0 %). Tato paliva se často kombinují, velkou roli ve výběru paliva pro domácnosti hraje jeho cena. S cenou paliva většinou klesá i jeho kvalita, a tak se stává, že obyvatelé ve snaze ušetřit náklady na vytápění se často vrací k palivům ekologicky méně příznivým. Tyto způsoby vytápění se pak velkou měrou projevují na emisích z vytápění.

Olomoucký kraj má oproti ostatním krajům nižší hustotu zalidnění (47 domácností.km⁻² oproti průměrnému počtu 53 domácností.km⁻²), což ve spojení s příznivou skladbou paliv vedlo k nízkým měrným emisím z vytápění oproti průměru ČR (Graf 8.4.2).

Meziročně (2013–2014)² došlo v kraji ke snížení všech sledovaných emisí z vytápění domácností. Emise tuhých částic poklesly o 16,0 %, emise PAU se snížily o 17,7 %. Tento pokles souvisí zejména s mírnou topnou sezonou, kdy nebylo nutné topit tak intenzivně jako v předchozím roce.

Graf 8.4.1

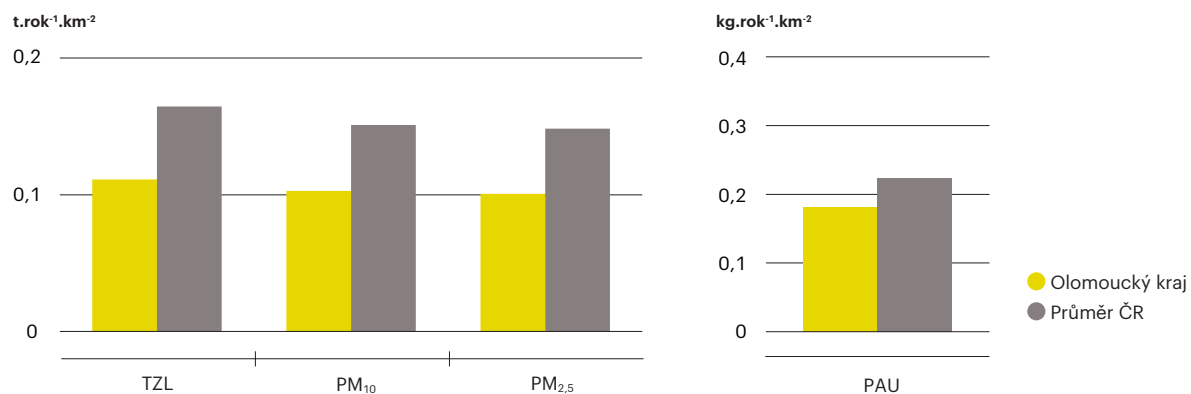
Způsob vytápění domácností v krajích ČR [tis. domácností], 2015

Zdroj: ČHMÚ

² Data pro rok 2015 nejsou, vzhledem k metodice jejich vykazování, v době uzávěrky publikace k dispozici.

Graf 8.4.2

Měrné emise z vytápění domácností [$\text{t.rok}^{-1}.\text{km}^{-2}$, $\text{kg.rok}^{-1}.\text{km}^{-2}$], 2014

Data pro rok 2015 nejsou, vzhledem k metodice jejich vykazování, v době uzávěrky publikace k dispozici.

Zdroj: ČHMÚ

Doprava

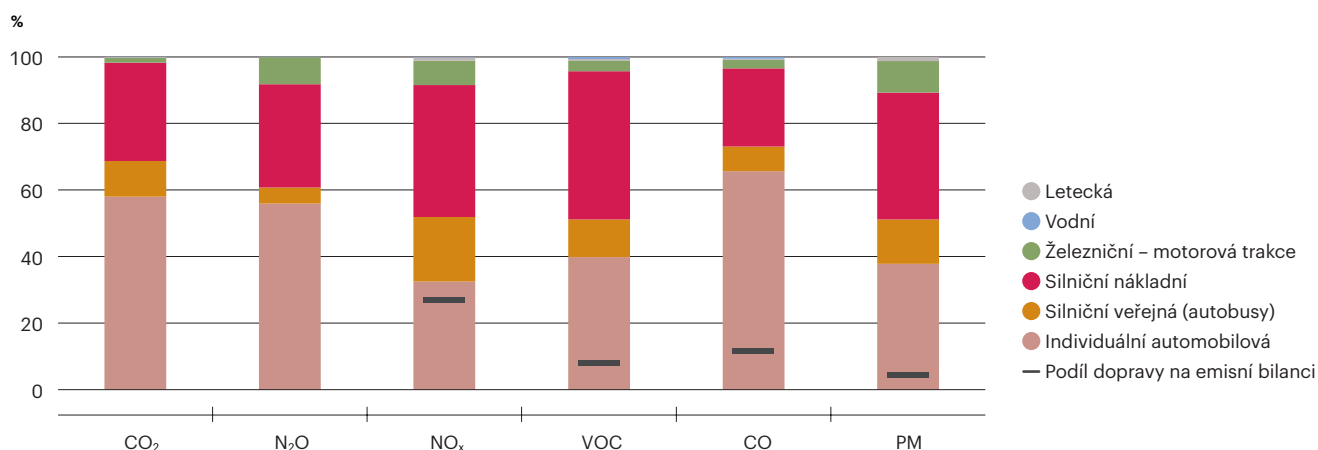
9.1 | Emise z dopravy

Vyšší zátěž kvality ovzduší a celkově životního prostředí silniční dopravou má jižní část Olomouckého kraje, kde se nacházejí největší sídla a kterou procházejí hlavní silniční tahy. Situaci v Olomouci zlepšuje odklon tranzitní dopravy mimo město na dálnici D35. Kraj se vyznačuje nízkou mírou automobilizace (422 vozidel na 1 000 obyvatel, což je 2. nejnižší po Moravskoslezském kraji) i pomalou obměnou vozového parku (2,7 % nových vozidel na celkové velikosti vozového parku). Emise z dopravy na jednotku plochy v kraji se pohybují na úrovni průměru ČR, na celkových emisích jednotlivých látek z dopravy v ČR se kraj podílí cca 6 %. Největším zdrojem emisí NO_x , VOC a PM z dopravy v kraji je nákladní silniční doprava, většina emisí CO_2 , N_2O a CO pochází z individuální automobilové dopravy (Graf 9.1.1).

Trend emisí znečišťujících látek z dopravy v kraji byl v období 2000–2015 klesající (Graf 9.1.2), pokles byl výraznější než v sousedních krajích. To je dáno modernizací vozového parku a nižší dynamikou růstu přepravních výkonů silniční dopravy, neboť zatím není dokončena alternativní dálniční trasa k dálnici D1 přes Královéhradecký kraj. V důsledku toho emise skleníkových plynů z dopravy zaznamenaly během sledovaného období pouze mírný nárůst. V roce 2015 v meziročním srovnání emise NO_x poklesly o 0,4 %, VOC o 1,8 %, CO o 1,7 % a emise suspendovaných částic o 2,1 %, emise CO_2 však vzrostly o 4,1 %.

Graf 9.1.1

Emise znečišťujících látek a skleníkových plynů z jednotlivých druhů dopravy a podíl dopravy na celkové emisní bilanci [%], 2015

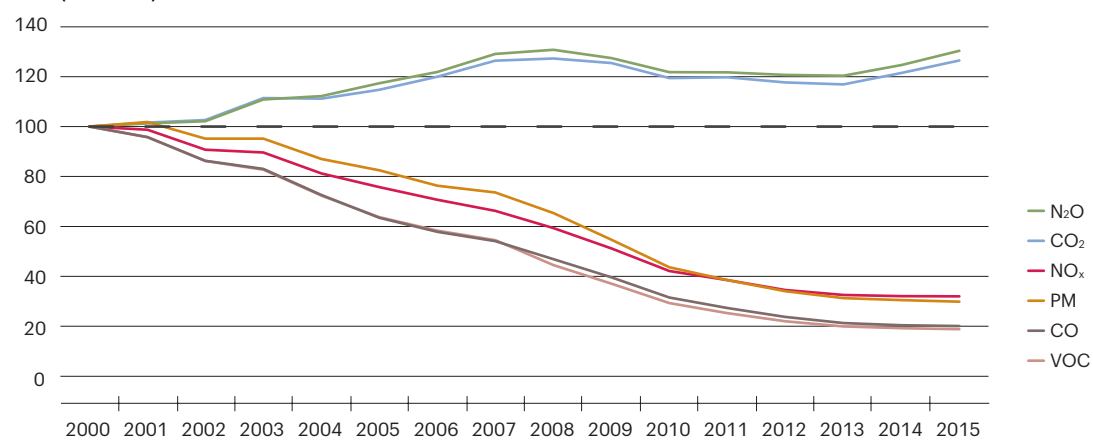
Data celkových emisí z dopravy, ze kterých je stanoven podíl dopravy na emisní bilanci, nezahrnují emise z nedopravních mobilních zařízení, které jsou však součástí kategorie zdrojů REZZO 4.

Data celkových emisí skleníkových plynů (CO_2 , N_2O) se na krajské úrovni nesledují, z tohoto důvodu nejsou stanoveny podíly dopravy na celkových emisích skleníkových plynů v krajích.

Zdroj: CDV, v.v.i., ČHMÚ

Graf 9.1.2**Vývoj emisí znečišťujících látek a skleníkových plynů z dopravy [index, 2000 = 100], 2000–2015**

index (2000 = 100)

Zdroj: CDV, v.v.i.

9.2 | Hluková zátěž obyvatelstva

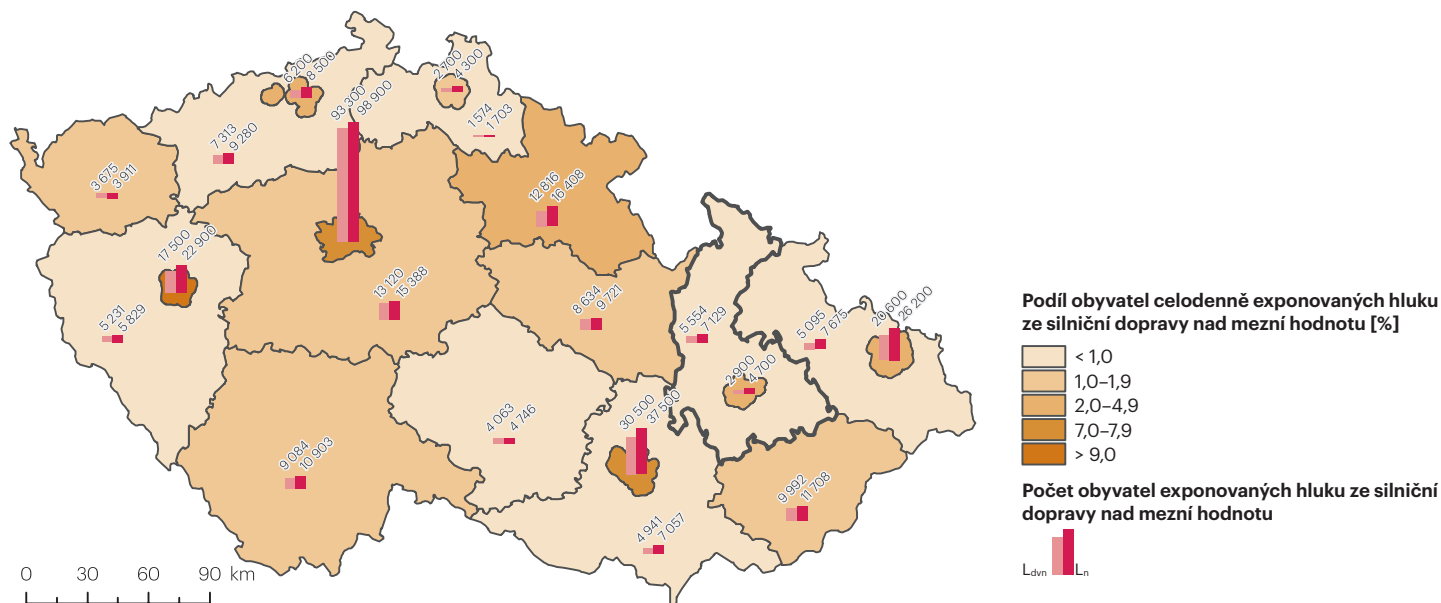
V aglomeraci Olomouc¹ je celodenně zasaženo hlukovou zátěží ze silniční dopravy nad 50 dB celkově 93,8 % obyvatel, z toho nad mezní hodnotu² 2,9 tis. osob³ (2,8 % obyvatel aglomerace, Obr. 9.2.1). Podíl obyvatel zasažených hlukem ze silniční dopravy přesahujícím mezní hodnotu je v kontextu ostatních aglomerací ČR nad 100 tis. obyv. nižší, což je způsobeno tím, že tranzitní silniční doprava je odvedena mimo území aglomerace. Kromě silniční dopravy má aglomerace Olomouc rovněž mírnou hlukovou zátěž ze železniční dopravy a z průmyslu, ovšem bez významného překročení mezních hodnot.

Provoz na hlavních silnicích⁴ mimo aglomeraci způsobuje celodenní hlukovou zátěž nad 50 dB pro celkově 94,9 tis. osob (14,9 % obyvatel kraje). Hlukové zátěži nad mezní hodnotu je vystaveno 5,6 tis. osob (1,0 % obyvatel), 890 obytných budov a 13 školských zařízení v celkem 24 obcích. K významnějšímu překračování mezních hodnot hlukové zátěže z hlavních silnic dochází v Prostějově kvůli průchodu dálnice D46 městem (10,1 % obyvatel celodenně exponováno nad MH) a na silnici I/48 na Frýdek-Místek, kde je např. v obci Polom celodennímu hluku ze silniční dopravy nad mezní hodnotu vystaveno 39,1 % obyvatel.

Krajem prochází železniční koridor, který je zdrojem hluku ze železniční dopravy, v oblastech s překročenou mezní hodnotou pro celodenní hlukovou zátěž ze železnic žije cca 900 obyvatel.

Obr. 9.2.1

Hluková zátěž obyvatelstva ze silniční dopravy překračující mezní hodnoty hlukových ukazatelů pro celodenní (L_{dvn}) a noční (L_n) hlukovou zátěž [% , počet obyvatel], 2012

Data pro rok 2015 nejsou, vzhledem k metodice jejich vykazování, v době uzávěrky publikace k dispozici. Mimo aglomerace jsou data k dispozici jen pro silnice s intenzitou dopravy vyšší než 3 mil. vozidel za rok.

Zdroj: NRL pro komunální hluk

¹ Aglomerace jsou definovány vyhláškou č. 561/2006 Sb., o stanovení seznamu aglomerací pro účely hodnocení a snižování hluku.

² Mezní hodnoty hlukových indikátorů jsou stanoveny vyhláškou č. 523/2006 Sb., o hlukovém mapování pro indikátory celodenní (24hodinové) hlukové zátěže L_{dvn} a noční hlukové zátěže L_n (22–06 hod.). Překročení mezních hodnot je iniciačním mechanismem pro tvorbu akčních plánů na snížení hlukové zátěže. Např. pro silniční dopravu je mezní hodnota indikátoru L_{dvn} 70 dB a L_n 60 dB.

³ Data byla pořízena v rámci 2. kola Strategického hlukového mapování, které se provádí dle požadavků směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí. Podrobné výsledky SHM jsou dostupné v mapové aplikaci na stránkách <http://www.mzcr.cz/hlukovemapy/> v rubrice Přehled kol SHM/Kolo 2012.

⁴ Silnice s intenzitou dopravy vyšší než 3 mil. vozidel za rok.

10

Odpady

10.1 | Produkce odpadů

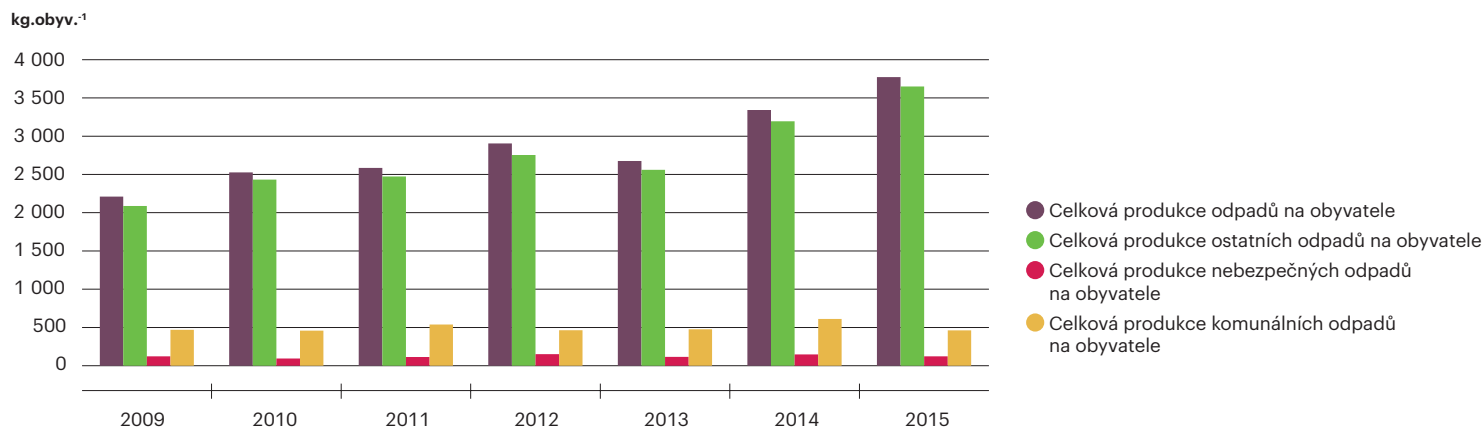
Celková produkce odpadů na obyvatele¹ v Olomouckém kraji mezi lety 2009 a 2015 výrazně vzrostla, a to o 70,6 % na 3 772,3 kg.obyv.⁻¹, přičemž meziročně 2014–2015 se zvýšila o 12,9 % (Graf 10.1.1). K rozkolísanosti produkce odpadů v tomto regionu přispívá převážně celková produkce ostatních odpadů na obyvatele, která se mezi lety 2009–2015 razantně zvýšila o 74,8 % na 3 649,8 kg.obyv.⁻¹. Produkci ovlivňují především stavební a demoliční odpady (hlavně odpadní výkopová zemina a kamení obsahující i nebezpečné látky), a to zejména v závislosti na ekonomické situaci a množství velkých stavebních zakázek i sanačních a rekultivačních prací. Zvýšení produkce v roce 2014 bylo zapříčiněno zejména několika významnými stavebními akcemi, konkrétně rekonstrukcí železniční infrastruktury a sanací areálu skládky odpadů Litovel-Nasobůrky. V roce 2015 pokračovala modernizace dopravní infrastruktury, což mělo na produkci odpadů značný vliv.

Celková produkce nebezpečných odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2015 nepatrně poklesla o 0,2 % na celkových 122,5 kg.obyv.⁻¹. Množství nebezpečných odpadů je spjato se stavebními, resp. sanačními pracemi, v rámci nichž je produkováno velké množství znečištěné zeminy. Podíl celkové produkce nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2015 poklesl z 5,6 % na 3,2 %.

Celková produkce komunálních odpadů² na obyvatele od roku 2009 mírně klesla o 1,5 % na 461,8 kg.obyv.⁻¹ v roce 2015. Nárůst produkce komunálních odpadů v roce 2014 byl důsledkem výše zmíněné sanace skládky Litovel-Nasobůrky, kdy se v evidenci odpadů projevilo významné množství odtěžovaných směsných komunálních odpadů.

Graf 10.1.1

Produkce odpadů na obyvatele [kg.obyv.⁻¹], 2009–2015

ČSÚ je zdrojem dat o počtu obyvatel ČR (střední stav).

Zdroj: CENIA, ČSÚ

¹ Součet celkové produkce ostatních a nebezpečných odpadů na obyvatele. Součástí celkové produkce odpadů na obyvatele je i celková produkce komunálních odpadů na obyvatele, které patří částečně do kategorie ostatních odpadů a zčásti do kategorie nebezpečných odpadů. Pro názornost k hodnocení je však v grafu celková produkce této speciální skupiny odpadů na obyvatele uvedena navíc jako zvláštní sloupec.

² Produkce komunálních odpadů od občanů včetně produkce komunálních odpadů vznikajících při nevýrobní činnosti právnických osob a fyzických osob oprávněných k podnikání na území obce (http://www.mzp.cz/cz/matematicke_vyjadreni_indikatoru_2015).

Další informace k aktivitám a problémům řešeným v rámci kraje v oblasti životního prostředí

Aktuální projektová činnost kraje v oblasti životního prostředí

Název projektu	Cíle projektu
Střednědobá strategie (do roku 2020) zlepšení kvality ovzduší v ČR Program zlepšování kvality ovzduší (zóna CZ07, střední Morava)	Předmětem projektu je vytvoření střednědobých strategických dokumentů v oblasti ochrany ovzduší, včetně dokumentů nutných pro vymezení oblastí podpory od roku 2014 do roku 2020. Cílem těchto strategických dokumentů je snížení celkové úrovně znečišťování a znečištění vnějšího ovzduší v ČR s ohledem na zdravotní rizika pro lidské zdraví i poškozené ekosystémy, a to jak na úrovni celého státu, tak i na úrovni zón a aglomerací. Krajský úřad Olomouckého kraje spolupracuje při tvorbě uvedených koncepčních dokumentů. Účelem projektu je mj. na základě podrobných analýz navrhnout taková opatření ke zlepšení kvality ovzduší, která umožní ČR dosáhnout imisní limity pro ochranu lidského zdraví, ekosystémů a vegetace, a plnit národní emisní stropy od roku 2020 dle revidovaného Göteborgského protokolu (CLRTAP). Opatření přispějí také ke snížení emisí skleníkových plynů.
Intenzifikace odděleného sběru a zajištění využití komunálních odpadů včetně jejich obalové složky na území Olomouckého kraje	Technická podpora sběru, práce s obcemi a samosprávami, informování občanů.
Implementace a péče o území soustavy Natura 2000 v Olomouckém kraji II	Projekt je zaměřen na zpracování podkladů nezbytných pro vyhlášení jednotlivých evropsky významných lokalit za zvláště chráněná území (zaměření území), na provedení označení těchto území v terénu a umístění informačních tabulí. Součástí projektu jsou i propagační aktivity a nákup technického vybavení.
Opatření na zlepšení jakosti vod v povodí vodního díla Plumlov	Odstranění fosforu z povrchových vod přitékajících do vodního díla Plumlov jako limitujícího faktoru pro růst cyanobakterií.

Aktuálně vyhlášené dotační tituly kraje

Název dotačního titulu	Cíle dotace
Pravidla pro poskytování dotací na hospodaření v lesích na území Olomouckého kraje pro období 2015–2020 a způsob kontroly jejich využití	Obnova, zajištění a výchova lesních porostů.
Nářízení vlády č. 30/2014 Sb., o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti	Ekologické a k přírodě šetrné technologie při hospodaření v lese.
Program na podporu začínajících včelařů na území Olomouckého kraje pro rok 2015	Podpora začínajících včelařů starších 18 let, určená na zakoupení včelstev a základního vybavení.
Fond pro výstavbu a obnovu vodohospodářské infrastruktury na území Olomouckého kraje	Fond je určen na podporu realizace opatření v oblasti vodohospodářské infrastruktury v územním obvodu Olomouckého kraje.
Finanční dotace do 25 tis. Kč	Neinvestiční dotace z rozpočtu Olomouckého kraje právnickým a fyzickým osobám, které provozují veřejně prospěšnou činnost na území Olomouckého kraje, mimo jiné i v oblasti životního prostředí.
Významné projekty Olomouckého kraje	Poskytování dotací z rozpočtu Olomouckého kraje občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným právnickým a fyzickým osobám, které provozují veřejně prospěšnou činnost na území Olomouckého kraje, mimo jiné v oblasti životního prostředí.
Program podpory EVVO v Olomouckém kraji	Program určen pro školy a školská zařízení, celkem podpořeno 27 projektů, účelem poskytnutí příspěvku byla podpora naplňování průřezového tématu – environmentální výchovy v rámci školních vzdělávacích programů škol a školských zařízení.
Příspěvek na výstavbu a opravy cyklostezek	Výstavba a opravy cyklostezek, podpora cyklistiky a bezpečnosti cyklistů.
Zvyšování bezpečnosti dopravy	Podpora cyklistiky a bezpečnosti cyklistů a chodců.

Další environmentální aktivity kraje a EVVO v roce 2015

Přehlídka trofejí zvěře (výsledků chovu zvěře) za oblast chovu siky japonského (Bouzovsko), daňčí zvěře (Klopinská, Stará Červená Voda, Maleník), kamzičí zvěře (Hrubý Jeseník), jelení zvěře (Králický Sněžník, Jeseníky – jih, Jeseníky – sever, Rychleby)

Vzdělávání a spolupráce s veřejností v myslivosti podle § 59 odst. 2 písm. e) a f) 449 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti.

Zelená škola Olomouckého kraje (soutěž)

Cílem X. ročníku soutěže bylo zviditelnit a finančně podpořit školy, které jsou aktivní v oblasti školní ekologické výchovy.

Krajská konference EVVO

XI. ročník Krajské konference EVVO Olomouckého kraje.

Oslavy lesa na Flóře

Dvoudenní akce v parku Flora Olomouc, hravou formou informace o lesích v krajích, o práci lesníků a ochraně přírody.

Ekologická výchova Olomouckého kraje (publikace)

Ucelená nabídka aktivit, programů a opatření organizací, které se profilují v environmentálním vzdělávání, výchově a osvětě.

Snížení energetické náročnosti budov

Zateplení budov ve vlastnictví Olomouckého kraje, energetické úspory (v rámci 35. výzvy realizováno u 28 objektů).

Semináře a přednášky Krajské energetické agentury

Snižování energetické náročnosti budov, dotace na zateplení, na výměny kotlů, energeticky úsporná opatření, optimalizace provozu odběrných míst energie.

Rekonstrukce a budování dopravní infrastruktury

Zlepšení životního prostředí v obcích, zejména v oblasti ovzduší, snížení prašnosti a hluku.

Podpora stanic pečujících o handicapované živočichy ZO ČSOP Sovinecko, Haná, Leština, Muzeum Komenského Přerov

Rozvoj sběru použitých elektrozařízení (ASEKOL a.s.)

Technická podpora sběru elektroodpadu a zpětného odběru elektrozařízení, práce s obcemi a samosprávami, spolupráce se sbory dobrovolných hasičů, informování občanů.

Intenzifikace zpětného odběru elektrozařízení a odděleného sběru elektroodpadu v Olomouckém kraji (ELEKTROWIN a.s.)

Technická podpora sběru elektroodpadu a zpětného odběru elektrozařízení, práce s obcemi a samosprávami, spolupráce se sbory dobrovolných hasičů, informování občanů.

Aktivity neziskového sektoru s environmentální tematikou v roce 2015

Aktivita	Garant aktivity
Setkání koordinátorů ekologické výchovy Olomouckého kraje Zaměřeno na vzdělávací aktivity navazující na témata vyhlášená OSN.	Klub Ekologické výchovy, o.s.
Vzdělávání trochu jinak II. Rozvojové večery pro veřejnost, projektové dny na školách, semináře pro učitele a výukové programy pro žáky ZŠ a MŠ.	Agentura rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje o.p.s.
Environmentální vzdělávání pro školy a veřejnost Olomouckého kraje Poskytování environmentálního vzdělávání dětí, žáků a veřejnosti Olomouckého kraje – v rámci Ekologických dnů Olomouc 2015.	Sluňákov
XII. Výstava Moravy a Slezska	Český svaz chovatelů Okresní organizace Přerov
Krajská výstava drobného zvířectva	Český svaz chovatelů Základní organizace Rapotín
Do přírody v každém věku v Olomouckém kraji	Český svaz ochránců přírody Regionální sdružení Iris
„KIS – krajské informační středisko pro rozvoj zemědělství a venkova Olomouckého kraje“	Agrární komora Olomouckého kraje
Den Země na farmě	Zemědělské družstvo Jeseník
FLORISTIKA Zvyšování povědomí veřejnosti o životním prostředí.	Český zahrádkářský svaz, z.s., Praha
Den lesa 2015	Pobočka České lesnické společnosti při SLŠ v Hranicích

Prioritní environmentální problémy kraje

Ochrana ovzduší

Z hlediska plošného rozsahu překračování imisních limitů jsou nejproblematičtějšími znečišťujícími látkami částice frakce PM₁₀ a benzo(a)pyren.

Prioritními kategoriemi zdrojů znečišťování ovzduší jsou:

1. Spalování pevných paliv ve zdrojích o jmenovitém tepelném příkonu do 300 kW, které slouží jako zdroj tepla pro teplovodní soustavy ústředního vytápění – nejvýznamnější zdroje imisního zatížení benzo(a)pyrenem, PM₁₀ a PM_{2,5}. Vytápění domácností nejvýznamněji přispívá k imisnímu zatížení v chladné části roku a v období nepříznivých rozptylových podmínek.
2. Mobilní zdroje (doprava) – významný zdroj imisního zatížení PM₁₀ a PM_{2,5}, v závislosti na intenzitě dopravy rovněž velmi významný zdroj imisního zatížení benzo(a)pyrenem.
3. Vyjmenované bodové stacionární zdroje – zdroje primárních a fugitivních emisí PM₁₀ a PM_{2,5}. Zdroje prekursorů sekundárních aerosolů (vyjmenované stacionární zdroje s emisemi SO₂ a NO_x).
4. Nevyjmenované zdroje fugitivních emisí pevných částic (TZL, PM₁₀) – stavební činnost, větrná eroze ze zemědělských pozemků.

V průběhu roku 2015 Krajský úřad prováděl revize „Povolení provozu“ pro nejvýznamnější stacionární zdroje znečišťování ovzduší (vyjmenované v příloze č. 2 k zákonu č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší) lokalizované na území Olomouckého kraje.

V roce 2015 probíhala příprava dotačního programu „Kotlíkové dotace v Olomouckém kraji I.“, jehož předmětem je výměna zdrojů tepla na pevná paliva s ručním přikládáním v rodinných domech na území Olomouckého kraje za nové environmentálně šetrnější zdroje tepla.

Odstraňování starých ekologických zátěží (SEZ)

Mezi největší SEZ patří:

1. Farmak, a.s. Olomouc – odstranění SEZ z výroby léčiv (DCE, TCE, PCE, benzen, toluen, vinylchlorid)
2. Mora-Moravia, a.s. Hlubočky-Mariánské Údolí a Šternberk – odstranění SEZ (NEL, C10–C40)
3. ČD – Lipová Lázně a Šumperk – DKV – odstranění SEZ z údržby kolejových vozidel (NEL)
4. Olšany u Prostějova – odstranění SEZ z výroby bývalé Sigmy Lutín (TCE, PCE)

Odpadové hospodářství

Mezi problematická místa patří sklad Cd-kalů v k.ú. Vikantice na Šumpersku a shromaždiště kontaminovaných zemin, remediační plocha v k.ú. Suchdol na Konicku.

Přehled ostatních míst s možným rizikem pro životní prostředí je uveden v systému evidence kontaminovaných míst na stránkách <http://info.sekm.cz/>.

Lesní hospodářství

Problematické je zasažení smrkových porostů nižších poloh hmyzími škůdci (kůrovci) a následně václavkou.

Zdroj: KÚ Olomouckého kraje

Seznam zkratek

AOPK ČR Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
BSK₅ biochemická spotřeba kyslíku pětidenní
CDV, v.v.i. Centrum dopravního výzkumu, v.v.i.
CENIA CENIA, česká informační agentura životního prostředí
CO oxid uhelnatý
CO₂ oxid uhličitý
CORINE Land Cover Coordination of Information on the Environment – program EU zaměřený na sběr informací o životním prostředí, databáze Land Cover popisuje krajinný pokryv pomocí metod dálkového průzkumu Země
ČGS Česká geologická služba
ČHMÚ Český hydrometeorologický ústav
ČOV čistírna odpadních vod
ČSN česká státní norma
ČSÚ Český statistický úřad
ČÚZK Český úřad zeměměřický a katastrální
DCE 1,2-dichlorethan
DPH daň z přidané hodnoty
EEA European Environment Agency – Evropská agentura životního prostředí
ERÚ Energetický regulační úřad
EVVO environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
CHSK_{cr} chemická spotřeba kyslíku dichromanem draselným
IAD individuální automobilová doprava
IPPC Integrated Pollution Prevention and Control – Integrovaná prevence a omezování znečištění
IRZ Integrovaný registr znečišťování
k.ú. katastrální území
KN katastr nemovitostí
LPIS Land Parcel Identification System – veřejný registr půdy
MH mezní hodnota
MZe Ministerstvo zemědělství
MŽP Ministerstvo životního prostředí
NEL neopolární extrahovatelné látky
NH₃ amoniak
N₂O oxid dusný
NO_x oxidy dusíku
NRL Národní referenční laboratoř pro komunální hluk
NSD nákladní silniční doprava
o.p.s. obecně prospěšná společnost
o.s. občanské sdružení
PCE perchlorethylen
PM suspendované částice
REZZO registr emisí a zdrojů znečištění ovzduší
s.p. státní podnik
SEZ stará ekologická zátěž
SHM Strategické hlukové mapování
SLŠ střední lesnická škola
SO₂ oxid siřičitý
SZP společná zemědělská politika
SZÚ Státní zdravotní ústav
TCE trichlorethan
TTP trvalý travní porost
ÚHÚL Ústav hospodářské úpravy lesů
v.v.i. veřejná výzkumná instituce

VN vodní nádrž
VOC volatilní (těkavé) organické látky
VÚMOP, v.v.i. Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.
VÚV T.G.M, v.v.i. Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i.
z.s. zapsaný spolek
ZO základní organizace
ZPF zemědělský půdní fond

Zkratky krajů

HKK Královéhradecký kraj
JHC Jihočeský kraj
JHM Jihomoravský kraj
KVK Karlovarský kraj
LBK Liberecký kraj
MSK Moravskoslezský kraj
OLK Olomoucký kraj
PAK Pardubický kraj
PHA Hl. m. Praha
PLK Plzeňský kraj
STC Středočeský kraj
ULK Ústecký kraj
VYS Kraj Vysočina
ZLK Zlínský kraj